

העולם הזה

פרמחאי יגאל אלון

האמונם נסגר הספר? (ראה רפורטגה)

העורך הראשי: אורי אבנרי
ראש המערכת: שלום כהן

עורך משנה, כיתוב: מיכאל אלמו (ומני)

עורך משנה, תבנית: קריאל רוש

עורך משנה, חדשות: משה בראפרים

הצלם הראשי: פול גולדמן

הכתב הראשי: יהודה נבאי

השכונות הסוציאל-ליברליות

רחוב גליקסון 8, תל אביב (ליד היארמון "אח"ל")

ת.ד. 136, טל (ומני) 66786
מען למברקים: "עולמברקים"
משרד המערכת בירושלים:
רחוב דוד המלך 1 ירושלים.
מול משרד הספר.

עורכי מדורים: מיכאל אלמו, יחיאל בשן, נצה נבי, ירוחם נבק, חמר תרמור.

משתתפים קבועים: דוד ארנון, אוסקר טאובר, סילוס פיארי, דודי מנופי, זבי שש, ראש מערכת, ירושלים: מ"מ ראש מערכת, חיפה: דוד רובינר

סופרי חוק: מנסי גייבובס, נבריאל גנון, שמואל מירון, מו"ל: העולם הזה בע"מ, מודפס: דפוס ישראל בע"מ ת"א

21.2

כשישבת באיצטדיון הרמגני החשוך והייתי בחילים המסעירים בעד מסך המוקשים לקראת אויב מדומה, התלהבתי כמו כל הילדים בני שבע, בנשימה עצורה, מסביב. אני מודה בזאת לבושת התלהבתי. ידעתי שלו היה המישיחקי משוחק בריצינות, היו ברבע זה בנים של אמהות מוטלים מרוסקים על הארץ, היו הכידינים מסלחים יריות ומעיים, אנהות הגוססים היו מתעריבות בנפץ הסגויים. בכל זאת התלהבתי. לא היה צורך במאמץ של דמיון כדי להעלות את התמונה האמיתית. לא ראיתי זאת רק בסרטים הוליבודיים, שם נהרגים האנשים הרעים באופן אסטיטי וגאה. בכל זאת התלהבתי.

וזה אחת הטרנדיות של המין האנושי. אותו זן של חיות אליו אנו שייכים, קל יותר להליבו למעשי השמדה והרס מאשר למעשי בנין ויצירה, שום תצוגה של מכונית חללית, שום מעגן של חלוצים כובשי שממות, לא היו מעוררים אף שמץ פעוט מן ההתלהבות אדירית הנפץ שאפפה את האיצטדיון. תורה זו גילו כבר שליטי רומי העתיקה שהנחילו לנו את התפריט הבדוק של "לחם ושעשועים" לסימוך יצרי ההמון. יתכן שעלינו להסיק מכן את המסקנה הפסימית שהנזע הזה לא ישתנה לעולם, וכי אין להגשים היום את אשר לא היה אפשרי בימי האדם הקדמון השוכן במערות. אך יתכן שיש להסיק את המסקנה הפסימית מה: שיש למעט במיפגני מוקשים, לרכוש את בחירי הנזע ומיטב מנהיגיו במסגרת שתיצור התלהבות קדושה יותר למעשים נאצלים יותר.

יום לפני הימפגן ישבתי בשייך-מואניס ליד המדורה הבעורה. בשנה שעברה ישב ליד אותה מדורה יצחק שדה, שופע שביעת-רצון שקטה, בחוג של כמה עשרות ידדים, פלמחאים ולא-כלי-כ"ך פלמחאים, חתיקי הגימעה שהפכו בינתיים לקצינים (סגן-אלוף ומעלה), סקידים (ראש מחלקה ומעלה) וסתם אורחים (גם כן למעלה, ברובם). היתה רווחה על הכל אורה רחיק שירה של ימים ראשונים, מתובלת בהומור הישן המפורסם.

השנה החליטו הידדים להפוך את המדורה למסורת-קבע, להעלות בה את זכר הזקן בצורה שהזקן היה רוצה בה. באמצע המעגל ישב יורמי שדה, בן הזקן. בצורת כריכי נקיניק פיתה מוסה (פינגל) את החבריא ששיר את השירים הנושנים, מול אורות רמת-גן שקרצו מרחוק, שעה שהאש ורוח הקודש חיממו את הפרצופים. לא היו מקודות, לא היתה רשמיות, לא היתה שררה. היתה רוח.

ריחמה על מני המדורה עובדה שאיש לא רצה להודות בה בגלוי. היה זה הגיל. איני מתכוון, דוקא, לראשי הישיבה "הגניז" הקורס הראשון לרוגאטקות של ההנהגה". או למלמחאות החתיקות, שקסעו מד פעם הביתה (במכוניות הפלמחאים החתיקים) כדי לחדא את התינוק ישן. אני מתכוון לצעירי רים — שכולם התלבטו על סף שנות ה-17 שלושים.

לפתע תקפה אותי מחשבה נוראה, שלא יכולתי להיפטר ממנה. הנה היא לפניכם: יש בארץ דור שעבר את מסגרות ההתנחלות, שנשא על שכמו את כל המחחרות ואת מלחמת העצמאות, שהקנה לעצמו הרגלים של הקרבה עצמית, הוזכר מה הם חיים של תוכן ומה היא מרות של אידאל. דור זה לבדו מסוגל להנחיל דפוסים אלה לדור הבא אחריו בעיר; לא בצורת ציונות כתובה על גבי נייר, אלא בכוח הדוגמה האישית החיה, בכוח המנהיגות הבלתי-אמצעית. אולם הוא הולך ומתרחק מגיל הנזע, ובעוד שנים מועטות מאד יאבד לו כשרון זה, המגע הבלתי-אמצעי עם אחיו הצעירים. מה זו התגדבות והקרבה עצמית, מה הם חיי-תוכן שאינם מסורים לתועלת האישית, מה זו משמעת מתוך הכרה. השתגון הראשון שלא עבר את מלחמת העצמאות הגיע לגיל 22. כשיגיע לגיל 25 יהיו, בעיני ישראל גלילי ויגאל אלון בחוקת "הדור הקודם". המסקנה? כדברי המסורתי: הזמן עובר, כל יום החולף מבלי שדור הקסטל ינסה לכפות את רוחו על הבאים אחריו, יום אבדו הוא, יום שאין לו תחליף, היום, בו ייסגר השער סופית על כושר-המנהיגות של דור זה, קרוב. יהיה זה יום שחור באמת.

אורי אבנרי

אופי בלתי מפלגתי, יעשה כל אחד קיבוץ את עבודתו ואת תפקידיו מבלי להתחשב במפלגותיות. יישבו איש במהנהו ואיש על דגלו, בארבעת כותלי ביתו, ואולי לפעמים רק בתוך ליבו. רק אל יתערבו מנהיגי המפלגות.

הגנת המשטרה

הקורא מוציא מן... הידיעה אודות אנטון קסלן (העולם הזה 804) את המסקנות הרצופות כיו שורותיה: (א) המשטרה (של המדינה) היא דימוקרטית ביותר במזרח התיכון (מפלה לרעה נוצרים). (ב) משרת אנשים התקופות ארוכות לא עזב בכפף. (ג) מנרש אתם המאריך, כשדבר זה נראה לה רצוי, ללא מתן נימוקים המתקבלים על הדעת.

אלו הן האשמות כבדות על המוסד לכפחון ציבורי. מדוע לא נטחשו אותם בבירור ותפיתו אותם בפני הנאשמים, תיכפו עליהם להתנגד, או לפחות לקבוע עמדה? מדוע לא פרסמם באמת ידיעה את נימוקיו של הצד השני, המשי"כרה?

הנחמם מרירות על ידי ניזם רשנות אנושיים הומניטרים ללא שכנוע עובדתי שכלי. אריה ג'מור, תל-אביב.

היתה זו הכתבה השניה על המקרה הטרגי. הפרטים לא נחשפו והמסקנות היו ברורות לגמרי.

הסתת העתון

אני מודרך בתנועת הצומים; במעולה ביום חשבת הכאתי עמי את לניון העולם הזה (807) כדי לקרוא בפני התניכים את הרשימה "מות האזיז" על הספורטאים נ"ים תורס. משראו (הצר"ם) את העתון, החלה ההתמרמרות ובמשך כל זמן הקריאה היו המרעו.

היות ונשאר זמן, החלמתי לברר את הענין ולשאול מה יש להם נגד העולם הזה. כולם החלו לצעוק שהיו עתון מסית, מריח ומכוון לפשע. נגתי להם את הלגיון, בקשתי שראו לי אישה מסיתים, הם דפרסו ואמרו שבמקרה, כאותו לניון, לא מצאו היתה. כאשר ספרתי זאת לראש השבס, אמר שהם צודקים.

חיקוי ללא אישור

אותם העתונים בעלי "האף המרמס", שבימים עברו היו כקושי מפלגתי אוניו הערת בימות מולולת לסיכום, ראו לתיכן תניעו אחד מן הקורס באחד מליגיונותי האחרונים כתבה על עתונכם, ואילו את הלגיון, בקשתי שראו לי אישה את אלה המתקים את ענותכם ללא רשות. אביבה גנדל, תל-אביב.

בחירה פמלית

העולם הזה (806) פרסם, תחת הכותרת "בשר חזיר — כי או לא?", את צילום של משה שכיבסקי, מלצר במלון קפה-דן. (קמפייעקי) הוא ידועי דתי, אך למשפחה עולה. איננו מניש ששר חזיר ובמלון קפה-דן, דתו ערבת, זה שש שנים אין מנישים בשר חזיר.

על כן הוא נפגע על ידי סרטומכם שהציג אותו כמפלגתי הצריכה של בשר חזיר, דבר העומד בניגוד למצפוננו ושם אותו לבזו וללעז כהוג משפחה, ידועי ומכריז. ד"ר ס. חלף, עיר, תל-אביב.

העולם הזה מצטער אם פלג ברשותיו של הקורא משה קספייעקי, שתמונתו שימשה ס' טרה סמלית בלבד, בבחורה מתוך כמה עשרות תמונות מפני שהופעתו ציינה אותו כמלצר האופייני ביותר בתל-אביב.

איני כלל דתי, אך אני נגד אכילת חזיר. בחיותיו בן 16 עליתי על אניה נורבית ולא עלה על דעתי לבקש יחס מיוחד, למרות שלא ראיתי חזיר ולא אכלתי ממנו קודם מעולם. אך בארוחת הצהריים הראשונה, כשהושגה לי צלחת מלאה בשר חזיר צעק אחד הקצינים על המניש: "מה אתה נותן לו בשר חזיר, חזיר שכמותך, אינך יודע שהוא יהודי?"

מציצת האצבע

מכתבו של ד"ר נת, מנהל לשכת השר במשרד התינוך והתרבות (העולם הזה 808) סמלף את האמת. מטרות פנייתו לשר התינוך היתה לערוך ענייה ענייה בקשר לגורמים האמיתיים לסילוק בני אריה בנדס מפנימית בית הספר הימי.

הייתי משוכנעת שהמנועה על סיקוח בית הספר לא יתעלם מפניו הסקידו האחראי כלפי הציבור. יסמלא את המבוכה ממנו רביצינות ובכנות. כל יקירו כואת לא התנהלה. לא בני, לא חבירו לכתה. לא מודיקו השיר, לא מוריו ומנהלי העבודה. ולא אמר לי החוסנת להיות נתקרים בי הקירו גלוייה.

כנראה... שלשכת השר חוששת מפני משהו... דינה אריאל (בנדס), תל-אביב.

ירושת הימלר

העובדה שרבים מהסמים לאמץ יור (העולם הזה 807) בגלל זה שמוצאו מעדות המזרח מראה כיצר השמיעה תרותו של הימלר על עצמו.

ראובן הרבסט, בר-שמן

בוז לעירום

קראנו שהמועצה לביקורת מרטים סקרה להוציא את התמונה של דימה הרחוצה כנהר מן הרטם בתזאדם (העולם הזה 806, 808) בקשר לכך הייתי מצוע את ההצעות הבאות: (א) להוציא צו האוסר על הציינים והפסלים לציייר או לפסול נשים ערומות. (ב) לאסור את הבאת תמונותיהם של גרואר, מיציאו, ניהו ואחרים שציירו תמונות המורידות את מוסר הקהל.

דוד ברך-משה, תל-אביב

תודתי נתונה בזה לפגנורה על שקיציצה, מן המרס בת אדם, מנהגה פונגורפית מאד של נערה רחוצה באגם. אבל כרצוני להסב את השומתי לבו של הארון הנכבד היושב על מרובת הקפות שבסמט מצויה המונה איומה לא פחות: תינוק משתיו. מדוע התעלם מפגנורפיה זו?

אלכסנדר הדרי, גבעת השלושה

מבקר הסרטים המסודר בוגולא אמר פעם: "הצנזורה הוא ברך כלל פסל". כפי הנראה לא שמע על הצנזורה הישראלית.

הגוגו נקדי, הרצליה

בעית הצנזורה מתריסם והולכת... רק לעתים רחוקות מתגלית טפס מעברות המוסר הקרוי אמועצה לבקור סרטים ומחזות... מוסר מזור ומסמור... האם לא כדאי, למען האוביקטיביות (ובכדור) למנוע התקפות בלתי מבוססות על הצנזורה, שי תכרישו לבניה כתבה רצינית... (בתנאי) שגם לי צנזורה נתנה רשות הריבור?

אברהם רישפן, תל-אביב

העולם הזה מקבל את הצעתו של הקורא ירשפן, ישחח לתת למועצה לבקורת סרטים ומחזות אפשרות להסביר את עמדתה.

שחצנות מול שחצנות

אני מתמלא על כל הקוראים (העולם הזה 808) שלא הבינו את מירת ההומור שבמאמרו של דן בן אמול (העולם הזה 808)... זה היה שחיי צברי (אך על פי שדר, כמובן, איננו צברי). נכון שיש מן מירה רכה של שחצנות. בן אמול משטט השבי בשחצנות על התקפה שחצנית עליו משטט שביי טבח... כאשר שני שחצנים מריבים ביניהם פגוחר להתמרמר על זה.

טוביה שפי, תל-אביב

עלבון ספורטיבי

עורך מדור הספורט הוא, כידוע, איש מכבי ודבר זה מובלט מאד בכתבות שלו כגון חמורו, כגון על התריות ההתאגרפות והתכונול שבחם נראה ככבוד שהוא מחלף את מכבי (שלא בצדק). הגני איש הפועל מושבע ולכן נמנעתי מאד.

מאיר דרסלי, בני-ברק

גם אנשי מכבי רבים נפגעו מכתבות הספורט של העולם הזה. האמת לא פגועה.

ציון לעורך

הגיע הזמן שתענון יעריך בלי שניאות דקדוק המלח "פי" החותר מידי פעם בתוך נקבה גריבוני להיות זכר. דוגמה המשכוכ שערך: "פי שלש" צייר להיות פי שלשה.

מענין אותי לדעת מה היה הציון שקיבל עורר בדקדוק עברי.

יצחק יוספי, גבעת רמב"ם

הקורא יוספי טועה. גם "פי שלש" וגם "פי שלוש" נכונים לפי הדקדוק.

רצינות?

כשקראתי את הסיפור הפגנורפטי "הילד מי כאל והאבהו הנדול" (העולם הזה 808) נאלצתי למספק לצעירי, אם העולם הזה הוא עתון רציני. דן ארלי, רמת גן

ספורטיו של יחיאל בשן (העולם הזה 802 וכזו) עוררו את התענינותי והתענינות חברי וחברתי, היו אלה ספורים מוחזים ואנו מצפים להמשכם. גניה שפלה, תל-אביב

מחיר הקריאה

בקשר לשאלתו של העורך בדברו לקוראים (העולם הזה 807), הריני סבור כי כדאי להוציא מוסף נפרד קבוע במקום להגדיל את מספר ה"עבודים. המוסף ימכר לחוד ויוכל להופיע אפילו ביום אחר של השבוע. לקוראים יהיה קל יותר לקנות את המוסף מאשר לחשוב שמחיר העתון עלה.

צבי לבני, רחובות

...הייתי מוכן להוסיף 50 פרומה ולקבל מידי הקיוסקאי לניון בן 20 עמוד.

עוזי וינונמלה, בני-ברק

...המוספת החומר תהיה לקוראים לתועלת, ותתן להם דברים חדשים שיוכלו ללמוד מהם. אני חושב שאם הגליון יעלה 250 עד 300 פרומות, כל אחד יקנה את הגליון בחפץ לב ובכבוד.

ראובן איינהורן, חיפה

...השער הנכחי הוא שער טוב ואינו רואה בכל צורך שתשנו אותו. אל תביט בקטנו אלא במה שיש בו.

השער בכעיים אינו דרוש לי. אני קונא את העתון לא כנלל יוספי אלא כנלל תוכנו.

יחיאל ברך-שלוש, תל-אביב

האם נקבר הפלמח

?

זרובבל גלעד, עורך, ספר
הפלמח, ושושנה ספקטור,
מזכירת מטה הפלמח
ואשתו של מפקד סידת
ה-23 שנעלמו במלחמת
סוריה, נשאו את סמל
השיבולים והחרב על קברו
של יצחק שדה, האיש
שהאציל מרוחו יותר מכל
אדם אחר על התנועה ה-
מופלאה של הנוער העברי
המתנדב. ביום העצמאות
החמישי של המדינה
שאלו רבבות את עצמם
אם אמנם מתה רוח זו, או
שוא ישנה עדיין תקווה
להחיותה בדפ סים חדשים

ערב יום העצמאות הופיע הספר המנסה לחדת חשובה

קיום של שנתיים, את המלחמה נגד הצרפתים בסוריה וההכנות לקראת אפשרות של פלישה נאצית, מלאו גאוה. הם ציפו לנאום שיבטיח להרחיב את המסגרת, להפוך את פלוגות המהפך לגדודי-המהפך, לצבא מאורגן ומגויס שיהיה מוכן לנהל את המאבק נגד השלטון הבריטי שיכוא, בהכרח, עם סיום מלחמת העולם.

אולם מנהיגי הסוכנות היהודית אמרו דברים אחרים. הוא סקר את עניני היום כדרכו, ואז, בסיכום דבריו, אמר בקולו החותך: "אני שמה לראותכם, יחידה מסודרת ומאורגנת על נשקה, אולם עודכם יחידה אלמונית. אני מקווה שלא יארכי הימים ואר-אכם כיחידה מובחרת ובעלת שם במסגרת היחידות העבריות בצבא הבריטי, כיאה לכם, לשם מלחמה בהיטלר, אויב האנושות ואויב העם היהודי!"

בגדי חוד מלבנות משך כמה רגעים היו תלויות המלים בחלל הצעירים לא תפסו את עוצמת משמעותן. לאיטן חזרו להכרתם. השמחה התגייגית נעלמה בין רגע. במקומה בא הגש של ספק תדהמה, ספק איבה.

כי מנהיג הישג וההסתברות הציונית אמר: יפה מאד שצעירים עבריים לומדים את תורת הנשק, אך אין זה אלא תהליך זמני להצטרפות לצבא הבריטי. רק שם, בצבא חזר, בבגדי חוד מלבנות, יוכלו לזכות להכרה רשמית. כל השאר אינו אלא מסגרות מקריות, יפות אך חסרות משמעות פוליטית.

המאורע לא נחרת עמוק בלבבות. מאורעות חדשים משכו את תשומת לבם של פלוגה א' ושל שאר הפלוגות. כוחו של הפלמ"ח גבר, הגיע לשיאו עם פרוץ מלחמת העצמאות. אולם המפקדים לא שכחו את המלים. הם ידעו שהתנגדותו העקרונית של דוד בן-גוריון וחבריו לרעיון הפלמ"ח היא עמוקה ועקבית.

בחורשת משמריהעמק כימו אתי עלדמיון: משה סנה (ראש המפקדה הארצית), אליהו גולומב וישראל גלילי (חברי המפקדה), הרמטכ"ל יעקב דורי, מפקד הפלמ"ח יצחק שדה (ראשון משמאל). עומד, בשני או המצדמה: שד"ש הרמטכ"ל, יגאל ידן.

(ראה שער)

החשש... שמי שהוא רוצה לפרק את הפלמ"ח — אין לו שחר. אין אני יודע שום אדם שיש לו מחשבה אוילית כזו, ואם מי שהוא סיפר... שאני הוא האיש — הרי הוא סיפר... עליה מחוסרת טעם. דוד בן-גוריון (1948).

"הפלוגה — וגם!" השורות הארוכות, לבושות, החאקי, מלאו את הפקודה. הרובים המכוננים והברגים המעיים הבהיקו באור הזרקורים. לרגע קט שררה דומיה עמוקה במשק אשונות יעקב כולו. אפילו העצים, שזעזע ברוח אביב קלה, הרגישו, כאילו, ברגע ההיסטורי.

אכן, היה הרגע היסטורי. בלילה זה של אפריל 1943 הצדיעה — באמת זו הפעם הראשונה מאז 2000 שנה — יחידת צבא עברית למנהיג עברי נבחר. היחידה הראשונה שלא סרה למשמעתו של שום גורם זר, שלא לבשה מדים של שום צבא זר, שהיתה מגויסת בגיוס מלא ומוזינת בנושק טוב.

הבחורים דיגלו את נשקם, עקבו בפינות עייניהם אחרי כל תנועה של שליש הגברים שסקרו את השורות — דוד בן-גוריון, יו"ר הסוכנות היהודית, יצחק שדה, מפקד הפלמ"ח, וזלמן מרט, מפקד פלוגה א' של הפלמ"ח — אחת משש הפלוגות שהיו מפורזות, למחלקותיהן, במשקי ההתישבות העובדת בכל רחבי הארץ. האיש נמוך הקומה, בעל רעמת השער הלבנה, התיצב מול השורות. הבחורים, שזכרו מאבק

נשק המחותרת: אנשי הפלמ"ח מורידים נשק בחוף נהריה, בשכונות הראשונות שה מלחמת העצמאות.

הורדת מעפילים: אנשי פלמ"ח בני בגדיים, מעלים לחוף ליד נהריה את המעפילים של האניה "האומות המאוחדות" שהעפיקה בשנת 1946.

בית. הם ידעו גם כי השאיפה לפרק את הפלמ"ח נולדה כמעט יחד עם לידתו של הפלמ"ח עצמו. לידה במקרה. כמו כל תנועה היסטורית, לא היה הפלמ"ח פרי של מחשבה ברוחה ומגודרת. הוא נולד, כמעט, במקרה.

הגרמנים איימו על הארץ מכמה כיוונים. אחרי יחז נפל האי כרתים במיבצע צנחנים חסרתקדים. רוב המשקיפים בעולם האמינו כי הצעד הבא יהיה כיבוש תעלת סואץ, התגור עורק החיים של האימפריה הבריטית, המעצמה האחרונה שעת לחמה בהיטלר. הצבא הבריטי, שהופקד על הצלת בריטניה, לא על הצלת שטחים קולוניאליים מעטיהשיבות, התכונן ברוחו לסגת עד לגבולות חוד לחזור לחוף הים-התיכון בשעת הכושר.

כיום ברור שהיה זה פחד שוא: היטלר, אדם יבשתי מובהק, לא הבין כלל את חשיבותו של אגן הים-התיכון, כבר היה עסוק בהכנת הפלישה לרוסיה. גם נצחונותיו של המשל אוויון רומל לא שינו את דעתו. הוא לא הקציב לרומל את מעט המטוסים והדלק שהיו דרושים לו לכיבוש מצרים, הציל בזאת את חיי הישוב הארצישראלי.

אולם מנהיגי הישוב לא ידעו פרטים אלה. הם היו בטוחים כי פלישה נאצית מאיימת על הארץ בעתיד הקרוב. האנגלים רצו להשאיר אחריהם,

בלטים מנהיגים חדשים שנולדו בפלוגות. כמו בכל תנועה היסטורית אמיתית היה הרצון קולקטיבי ואיני סטינקטיבי. פרי מחשבה קיבוצית שלא בוטאה במי לים אלא בצורה מקוטעת, לא הוגדרה סופית אלא כעבור תריסר שנה.

כי בשורות החאקי הכלוי נולדה, באופן מסתורי, השקפת-עולם חדשה. תחילה חיכו לה המנהיגים, ש- שמו את לבם רק לגיונים החיצוניים: הפינג'אן, הציונות, אולם כאילו מעצמה, ללא כל טיפוח מלמעלה, הופיעו כמה צדדים חדשים של סגנון חדש זה. מול התפיסה הפוליטית של המנהיגים עמדה, לפתע, תפיסה פוליטית שונה, ברורה, מול התפיסה הצבאית שלהם קמה תיאוריה צבאית של מה חדשה, לכל פרטיה. עד שהיה ברור, כעבור שנים, כי כאן התנגשו שתי גישות עקרונתיות, שביקשו פת- רונות שונים לכל בעיות החברה והאדם.

מה היה מקורה של השקפה זו? במידה רבה מאד היא היתה תוצאה הנסיון הפלמ"חאי המיוחד, והמגע ההדוק עם ההתישבות הקיבוצית, שאיחזה את הפלוגות. אולם מקור היניקה העיקרי היה עמוק יותר: הפלמ"ח היה היצירה המקורית הראשונה של הדור הצעיר, אשר שני דורות ציונים הולידו אותו על אדמת ארץ-ישראל. רגשי-החיים החדש השתחרר בפלמ"ח, ביקש לעצמו דפוסים חדשים, הלם בחוקה (אם כי שלא בהכרח) על דפנות הסכרים שהצרו אותו מכל עבר. הספרות והשירה הצעירה, שנולדה כמעט כולה בתוך הפלמ"ח או מסביבו, היתה רק הביטוי החיצוני של רגשי-חיים זה.

גנו של בני-אדם. עצמאות זו של הנוער, שהתרכז בפלמ"ח, אפשרה במידה מרעפת עלידי אופיו המיוחד-במינו של איש אחד, ששיעור קומתו יגדל בהיסטוריה ככל שיגדל המרחק: יצחק שדה, מפקד הפלמ"ח משך ארבע שנותיו הראשונות, והי- מכריעות.

יצחק שדה היה הניגוד המוחלט, כמעט, לדוד בן- גוריון. בעוד שזה האחרון אהב להקיף את עצמו באנשים קטנים ממנו, לכפות עליהם את רצונו ללא עירעור, דמה יצחק שדה לגנן ששתל בני אדם, גידל איתם ביהירות, פיקח על התפתחותם העצמאית — עד שהיו לאישים בזכות עצמם. בעלי-מחשבה עצמאית וכוה-החלטה אישי.

כך גידל שדה שורה שלמה של מפקדים צעירים, שכולם החלו דרכם כטוראים, עליו בשלבי הפיקוד, הפכו מפקדי פלוגות וגדודים — עד שהיו למנהי- גים. הם נשאו בלבם את הערכים של התנועה החד- לוצית ואת הרעיונות של הציונות הסוציאליסטית. אולם בלא רצון ובלא יודעין היו יותר מבונים נאמי- נים: הם היו המנהיגים הראשונים שקמו מקרב הנוער הארצי-ישראלי עצמו, הראשונים שהיו חופשיים לתת דמות להשקפת-עולמו, לגבשה במעשים.

"משתמטים בעיני פנקסי שרות." מה היתה השקפת-עולם זו? מדוע התנגשה מיד עם ה- השקפות שהדריכו את המדיניות הציונית הרשמית של המנהיגים?

המנהיגים ידעו כי הישוב הוא דל וחלוש, וכי עת- יו מותנה ברצונה הטוב של האימפריה. אותה היה צורך לשכנע, לרכוש את לבה, לפעמים גם ללחוץ עליה. למען תגשים את הבטחתו של בלפיר להקים ליהודים בית לאומי בארץ.

הפלמ"ח כבר היה בנו של בית לאומי זה. הוא התייחס בזילזול ל"משאומתן" הציוני, שלא נבדל בהרבה מן השתוללות של גבאי הגולה באוני הפריץ.

Handwritten notes in Hebrew, including the name "א. א." and various dates and names like "פנקסי שרות".

Handwritten notes and signatures, including a date "27/5/47" and a signature "פנקסי שרות".

מיסמך היסטורי: פקודה בכתב ידו של יגאל אלון למפקד ההגנה באטליה לארגן התנגדות פעילה של המעפילים לאנגלים. בניגוד לרצונם של המוסדות הלאומיים, למטה: יחידה של אנשי הפלמח בקרב על שכונת קטמון הערבית, ירושלים.

בנסיגתם, יחידות ריגול וחבלה מבני הארץ, ההגנה ביקשה לארגן את היהודים למלחמת-הגנה גדולה על הר הכרמל, עד לסוף המר — או עד לשיבת האנגלים. שתי המטרות ניפגשו, הולידו את הרעיון של הק- מת כוח עברי מגויס שלא יהיה כפוף, במישורין, לפיקוד הבריטי. כך נולדה פלוגת-המחץ, אשר ברא- שה העמד (תחילה ללא סמכות פיקודית) יצחק לנדרג-שדה, האיש שפיקד, בימי מאורעות 1936-39, על פלוגות-השדה (פ"ש) של ההגנה. הוא היה ראשון שהבין כי אפשר לנצל קוניוקטורה מקרית זו כדי להקים כוח-מחץ עברי עצמאי.

תינוק בלתי חוקי. בשרב של אלי-עלאמיין ובכפור של סטאלינגראד מתה סכנת הפלישה לארץ- ישראל. יחד אתה מת, לדעת רוב מנהיגי המוסדות הלאומיים, הצורך בקיומו של אותו תינוק בלתי חוקי, הפלמ"ח.

כל עוד יכול היה הפלמ"ח לעזור לאנגלים — כמו, למשל, בשעה שפעל מאחורי קווי האויב בסור- ריה — הרי, לפי חשבונם של מנהיגי הישוב, הביא תועלת כל שהיא. אולם אינו תועלת אחרת יכלה להיות בו? להגנה על הישובים מפני פורעים ערבים הספיקו הנוטרים, חיל-המשמר וחיל-השדה של ההגנה, שלא היו מגויסים. ואילו להילחם בכוח הנשק נגד האימפריה האדירה — מי יכול היה להעלות מחשבה מטורפת זו על דעתו, מלבד כמה פורשים מחסידי אברהם ("יאיר") שטרן, שהקימו לא מכבר מחתרת חדשה?

לא רק פינג'אן. אולם הפלמ"ח לא מת. בניגוד לכל ההגיון החוקי מעמד, כוח מסתורי הפיח בו חיים. שוב לא היה זה איש אחד; כבר החלו מת-

שמעון ("גבעתי") אבידן, איש עיר-השופט, עקשן בקרב, בעל כושר-מנהיגות ואמת-מידה מופרית בתירגוליה, מחנך גדול. גבעתי היה אלוף אנשיו, סיפמת מרחבו.

באופן אינסטינקטיבי לגמרי היה ברור לו מאליו כי כל אשר יושג עליידי הישוב בארץ, לא יושג אלא בכוחו העצמאי של הישוב עצמו. וכי יש ערך כל שהוא למשאומתן רק כשהוא מסכם עובדות שנוצרו עליידי הכוח הריאלי.

הפלמ"ח לא גרס כמו אצל ולח"י, כי הדוגלים בדעה זו חייבים להשתחרר ממרות הכלל. להיטף הוא היה. ונשאר, אויבם המושבע של ה"פורשים", אפילו כשאיבה רעיונית זו איפשרה לבן-גוריון לפרק את אצל, לח"י והפלמ"ח בזה אחר זה. הפלמ"ח ראה את עצמו המיד כמכשיר בידי הישוב המאורגן, המדינה הבלתי-רשמית, והוא ראה את עצמו כמכשיר צבאי יחיד.

אמנם. אותה שעה לבשו 22 אלף צעירים את מדי המלך הבריטי. הפלמ"ח לא התנגד לגיוס זה כשלעצמו, כי ראה בו דרך לרכוש נשק, לבוא במגע עם היהודים בפזורה לשם אירגון העפלתם לארץ, וגם להשתתף באופן סמלי במלחמה נגד היטלר בחזית המלחמה העולמית. אולם היחידות בצבא הבריטי לא היו בעיני הפלמ"ח גורם מכריע — כפי שהיו בעיני בן-גוריון וחסידיה, שכינו את אנשי הפלמ"ח "הבריטים בעלי סנקסי שרות". הפלמ"ח ידע כי במאבק הבלתי-רשמי עם הבריטים לא תהינה יחידות היהודיות בעלות משקל על המדינה הבריטית. והוא ראה רק לדבר אחד: לצבא עברי מגויס כצבא העברית בלבד.

הפלמ"ח היה גרעינו של צבא זוט לתפקיד שהיה ברור לו לחלוטין, כשם להיות הזרוע הלוחמת של עם הישוב בכוחו העצמאי, את שלטון הזר.

צבא של רבבות. כשנסתיימה

העיקרי, וכמעט היחיד, של המרות הוא היה הכוח המגויס וכוח המחץ הוא גילם את הלחץ מלמטה, את קדימה את ההנהגה שלא מרצונה. הציונית אלא פקק שנישא על גלי ההיסטוריה מלאה מקרים של

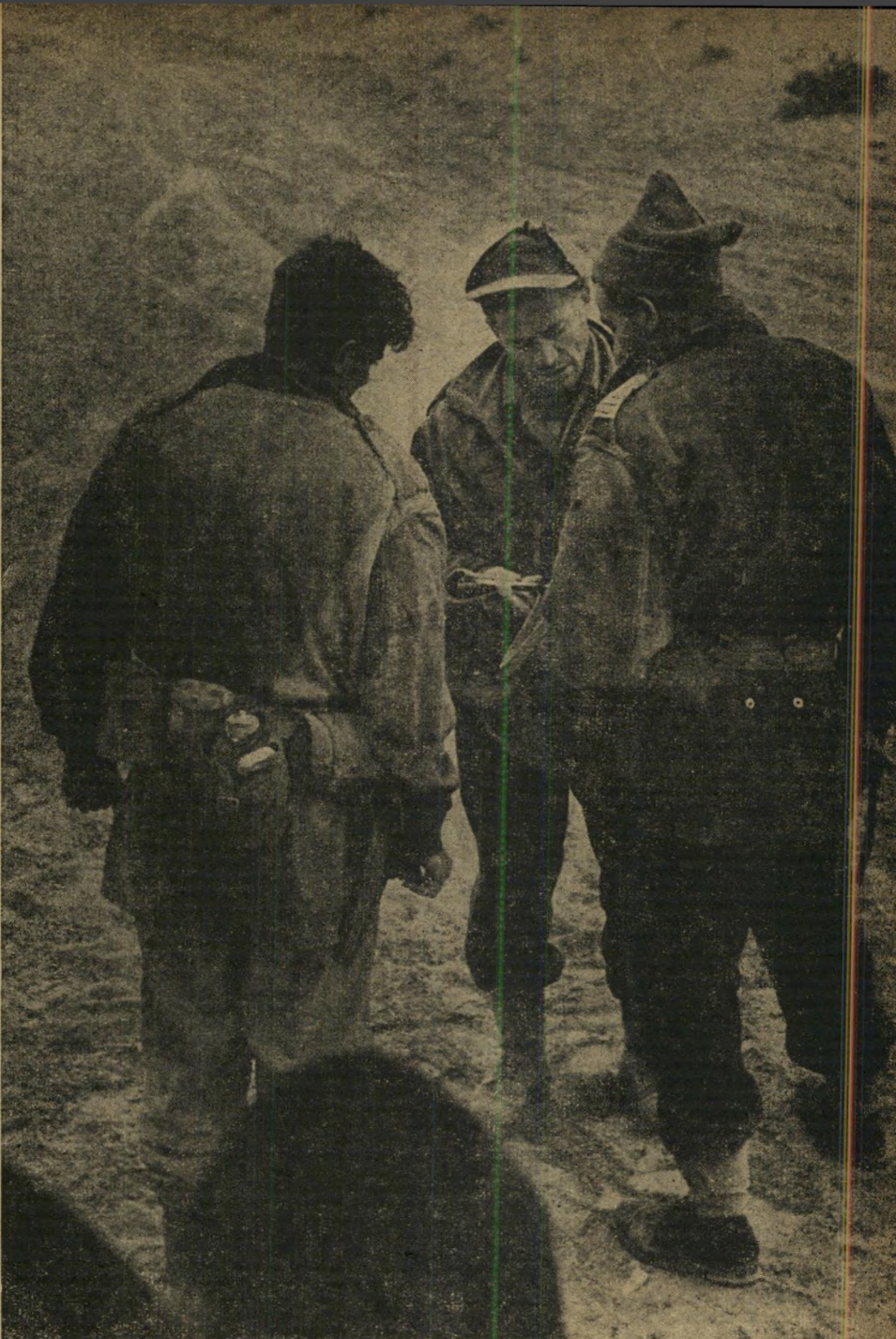
מה היה קורה לו באמה נתקבלה בראשיתו, ב-1941, באופן קיצוני על המאוחד: "אני דואג להקמת כוח מגויסים, משיגים בעצמם נשק בזמן החקלאי צריכים ויכולים לקיים על הוא עצמי יעבוד חלק מי הזמן.

צבא רק כשתהיה לנו מדינה. אינה לפני שתהיה לנו מדינה. צבאנו —

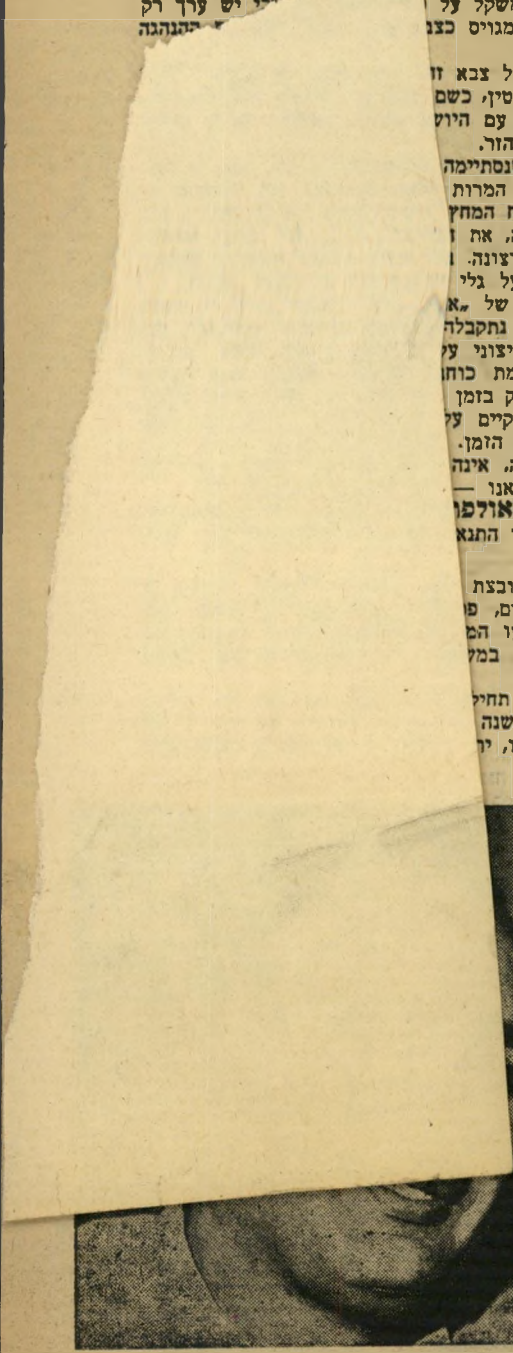
מכונה מטומטמת ומאולפנת במישרין מתפיסה זו — ומן התנאי יומיים.

על כל צבאות העולם רובצת נולדה לפני כמה מאות שנים, פל הצבא הממושפע הוא מטבעו המכניסיה. השינוי הקל ביותר במל שנים.

משטר ונהג זה לא היו תחיל מסוימת. עוד לפני מאתיים שנה מכונסות, שהתקרבו זו אל זו, יר

מפקדי הפלמ"ח היו פשוטי הליכות, מצניעים לכת, בעלי כושר מחשבה עצמית נלהי-שיגרתית, יכולת מנהיגות טבעית ונפיון קרבו. כולם, כולם, כולם היו צא מן הכלל. זותחילו כמוראיים, עברו את כל שלבי הפיקוד. כל אחד היה דמות ספציפית, אך יחד היוו חבורה מלוכדת. השקפתם הצבאית היתה חלק של השקפת עולמם. דם היו אמיצילים, אך לא הרפתקנים, נערצים עליידי חניכיהם. להם היו חברים. רובם נבחרו אישית עליידי יצחק שדה, שהיה נוהג להופיע בנקודה כלשהי, לענות אל בני המקום ולתבוע: "הביאו לי כמה חברה!" כל אחד מן "החברה", הזמן אליו לשיחה אישית, בה היה שדה קובע, בדיקנות מפליאה, את אופיו. רוב מפקדי הפלמ"ח, כמו אלון, דיון, דובנו, ספקטור, אבידן, ברנר ואירי יוסף היו בחירוי האישיים. הדור השני — טבנקין, רבין, שריג וארבל היו חניכי אלון. למעשה: נחום ("סרגיי") שריג (במרכז), איש בית-השיטה, הצטיין כמפקד האיבה מעודה בעל כושר מנהיגות, רוח תוקפנית, חייננות. מן המבוגרים בחבורה.

ארנן ("סיני") עזריהו, איש גינוסר, הפך לישרוק הלוחם דוגמה אישית, מבחין בערך החברותי והמדיני של השליחות הצבאית.

זרובבל ("ציפאה"), ארבל, איש מעוז-חיים, קצין המודיעין שידע על מערך הכחות הערבי יותר מן המפקדים הערבים, טיפוס כפרי, איש שדה.

שמואל ("מולא") כהן, איש יפתה מן אלונים, אישיות מאוזנת. הצעיר כי יוהר מבין כל מפקדי החטיבות.

יוסף (יוספלה) טצנקוב, איש הראז מעיך חרוד, טקטיקאי מובהק, מחונן בתכונות של מנהיג וכוח השפעה אישית על האנשים.

יצחק רבין, איש תל-אביב, איש המובצעים, אני ליטיקן בעל כושר-ציוח מצוי, מתכנן גדול. בלט בכוח ההגיון, המוח המתכנן של מטה הפלמ"ח.

אורי ברנר, איש מעוז-חיים, ברהסופר שהפך סגן מפקד הפלמ"ח, אדמיניסטרטור גדול ומפקדו האחרון בפועל.

ביותר (31 תנועי תופקות לכל יריה). מן החייל הבודד לא נדרשה כל מחשבה. להיפך, כל כוחו היה בזה שהיה מכונה אילמת, מטומטמת ומאולפת. שי מילאה כאלו ללא הכרה את פקודתו של הקצין, שצעד כמה צעדים לפניו, כשבידו החרב השלוסה.

מאז קרו כמה זכרים בשדה-הקרב. בקרב החדש החייל הוא כמעט בודד בשדה-הקרב, לבדו בשוחה מופגנת. הוא סועל, במקרה הטוב ביותר, ביחידות זעירות, מפורזות מאד, כדי לא להתחמט מטרף לאש ה- אויב. בתנאים אלה היה החייל המטומטם לחייל רע. החייל הטוב בקרב שוב לא היה אלא החייל בעל-ההכרה ובעל-המחשבה, המחונן ביוזמה עצמית מפור-תחת, והמכבד את עצמו במידה מספקת כדי שכבודו העצמי הזה יחזיקו באש התוספת גם כשהוא כמעט לבדו.

חוגי-הדעות הצבאיים בכל העולם קיבלו את המסור-רת המאובנת, הירירו כיצד אפשר להיפטר ממנה ומכל מה שדבק בה — תירגולי-המסור המופרז, המשטר והנהוג שבאו „לשבור“ את החייל כדי להפ-כו כלי נטול-רוח בידי מפקדו.

אבן-החכמים הצבאית. הפלמ"ח גילה ב-מקרה את אבן-החכמים הצבאית. הוא היה צבא קטן — לכן נאלץ לשים את הדגש על הלוחם הבודד ועל היחידה הקטנה.

הוא לא יכול לגייס אנשים בכוח המשטרה — לכן פנה אל המצפון ואל ההכרה, פיתח את הכבוד העצמי של החייל, סיפח את האדם, במקום „לשבור“ אותו.

מפקדיו לא יכלו לשלוט בכוח הפחד ובית-הסוהר — לכן חונכו להיות חברים לטוראיהם, לשלוט בכוח ההסברה והדוגמה האישית, לטפח בקרב עצמם את האישיות המדריכה והמלהיבה.

בכל צבא-קבע צפונה סכנה נוראה של התנוונות. הסתגרותו בקסרקס, ניתוקו מן העבודה היוצרת, הפיכת הקצונה למקצוע של כלי-ימיהחיים, עלולים לגרום למיליטריוזם עקר ומסוכן. אולם הפלמ"ח היה עני וחסר אמצעים. מתנגדיו במוסדות הלאומיים לא הקציבו לו את התקציב שהיה דרוש לכלכלת כמה מאות איש על חשבון האומה. לכן נאלץ הפלמ"ח, בעל כורחו, לעבוד כדי למלט את נפשו. תחילה עשה זאת באירצון. אך לפתע נכח שגילה תגלית מהפ-כנית: העבודה היוצרת העלתה את רמתו של החי-ייל כחייל, במקום לגרוע ממנה. היא הפחיתה מתקו-פת האימונים, אך היא הוסיפה לאישיות הפרט והי-חברה.

שליחות, לא משלוח-יד. כשפרצה מלחמת-העצמאות, היה הפלמ"ח מוכן למלא את שליחותו ההיסטורית. הוא לא נתן לאומה רק את הגרעין הקטן (המשך בעמוד 14)

ירוחם („הג'ינג'י“) כהן, איש תל-אביב, שליטתו של ארון, ממולה, פיקח וחכיב על הבריות, אומץ-לב נדיה.

התמונה המפיימת: אנשי הפלמ"ח הגיעו לאילת, מניפים את הדגל. מטה חזית הדרום, שפקד על הפעולה, היה מעין המשך של מטה הפלמ"ח, ריכז בתוכו את כחותיו העיקריים עד להתפטרותו של ארון.

העם

מלאך הבטלה

הנעליים המסומרות רקעו על הארץ. היריות הידהרו במרחב. הכידונים הבהיקו. התופים רעמו. משני עברי הכביש, מסביב לזירת האיצטדיון, עמד או ישב קהל צופים. שום במאי גאוני לא יכול היה להצליח לסמל בצורה מושלמת יותר את המצב ה' יסודי של מדינת ישראל בשנת 1953. שנת חמש לעצמאותה: מישהו נותן פקודות, מישהו צועד בסך — והאורח עומד מן הצד, כצופה פאסיבי, מתפעל, מקסרג או משי תעמם.

הגדולה של המדינה, בהשתתפות רכבות הגר בורים האמיתיים של העצמאות, פועלים וחקי לאים, פקידים וחיללים. שבתון פירום. אולם המלאך שפרס את כנפיו על יום זה לא היה מלאך העבודה. להיפך, כמעט בכל המשרדים החשובים שב' תה העבודה למעשה משך כמה ימים. פקידי ממשלה וראשי מוסדות ענו לכל השאלות והמשאלות: "אחרי יום העצמאות." המ' נונות שהונעו זה עתה, אחרי חופשות פסח, נעצרו שוב לחופשת העצמאות. בדומה למלך פירוס המנות, לפי 2293 שנה, יכלה המדינה להיאנח: "עוד כמה ימי חג כאלה בשנה, ואבדנו!"

בטחון

מלחמה רטובה

בעוד מתכוננת ישראל לחוג את יום עצ' מאותה החמשי, התכנסו בקהיר תריסר קצינים ערביים, נציגי ועדות שביתת הנשק המעור' בות של מצרים, הירדן, סוריה, הלבנון, ב' מקרה, או שלא במקרה, היה להם על מה לדבר:

● המלחמה-הועירה לאורך הגבול הירדני, ששככה במקצת מאז מאורעות הכפר פלמה, שוב היתה בסימן עליה, קצרה יכול-דמים מחודש.

● אנית מלחמה מצרית עצרה בלב ים, לאחר שפתחה עליהן באש, סירות דיג יש' ראליות. ערכה בהן חיפוש. מאחר שהדבר

לא על כידונים. היתה דרושה מהפכה כדי לשנות את המצב הנפשי הזה במדינה כולה. להפוך את עצמאות ישראל שוב ל' ענינו הפרטי של כל גבר, אשה וילד, מן עד דנגור. אולם לא היתה דרושה מהפכה כדי לשנות את הכנית יום העצמאות. לשם כך היה צורך, ששוט, לבדוק מחדש את התמיסה היסודית של מהות היום. עצמאות ישראל לא הושגה בכידונים בלבד, ואוי לה אם תשב על כידונים בעתיד. ה' כידון רק אישר את העובדות שנוצרו בכוח הפטיש והאמת. וגם המדינה לא תנוע קדימה אלא על גלגלי-השניניים של מכוונתיה. יום העצמאות היה צריך לשקף מציאות זו, במקום להסתפק במצעדי חיילים. הוא היה צריך להיות מחוזה-ענק על גבי הבמה

ביום העצמאות החמשי

אירע בים הפתוח. היתה זו הפרה של נוהג בינלאומי.

● כתגובה על הפעולה המצרית השמיע רמטכ"ל ישראל אזהרה חריפה.

תנאי לשיחרור. מאז נעצרה ספינת המפרשים המצרית סמיר במים הטריטוריי' אלים הישראלים בדרום הארץ, התפתחה מל' חמה קרה בין ישראל למצרים סביב חסינות כלי שיט הנתפסים במים טריטוריאליים. בגלל סחר החופים המפותח בין סוריה והלבנון ל' בין מצרים, נכנסות ספינות ערביות למים ישראליים לעתים קרובות, בעיקר מחמת מזג האויר וקלקולים.

למדינת ישראל ישנו הסכם עם סוריה והל' בנון לפיו מוחזרות ספינות תועות לארצן, באופן אוטומטי, באמצעות ועדות שביתת הנשק המעורבות. הסכם כזה אינו קיים עם מצרים. כתנאי לשיחרור סמיר, תבעה ישראל הסדר בדבר השייט החופי. אך המצרים סרבו,

מוריס פישר (מפארים ליעקרה), יעקב צור (מבואנוס-אירס לפאריט), אריה קובובי (מפראג לבואנוס-אירס).

אולם כל המינויים האלה לא היו אלא יד' עות משעממות לעומת הידיעה הגדולה, שהעבירה ועזוע קל במשרדים רבים. ראובן שילוח, האיש הממונה על "ענינים מיוח' דימ" במשרד-החוץ, יצא את הארץ, יקבל תפקיד של "ציר לענינים מיוחדים" באמריקה או בצרפת.

להזיז את הספינקס. נראה הדבר כי סיום, לפי שעה, של אחת הקאריירות המס' תוריות ביותר במנגנון המדינה. שילוח נח' שב פעם בעיני רבים ל"קארדינל האפור" של מדינות-החוץ, האיש מאחורי הקלעים בממשלה. ידו שלטה על כל האינפורמציה ש' הגיעה לאוני משה שרת ודוד בן-גוריון. ומאחר שגם הגאון הגדול ביותר אינו יכול לנהל מדיניות אלא על-פי האינפורמציה המ'

התפוצצו המוקשים.

סופקת לו, היו שניים אלה תלויים במידה רבה בשילוח הממושקף, בעל הפנים חסרי התנועה של ספינקס.

שילוח היה כוח-עבודה עצום, אולם חסר כל שיטה. הוא מילא את תפקידו בקפיצות, בסירי-פתע חטופים. במרוצת השנים גברו ורבו הסענות נגד יעילות עבודתו, והחלפתו בתפקיד הפכה כמעט ודאית. אולם קשה מאד להזיז איש מתפקיד כזה, אפילו כשהמזיז הוא ראש הממשלה בכבודו ובעצמו, כי אין זה כדאי לריב עם איש בעל ידיעות כאלה. אחרי שנה וחצי נמצא, עתה, פתרון נאה של כבוד.

"איסר הקטן". במקומו של שילוח יבוא, כנראה, אדם הידוע עוד פחות לקהל הר' חב, אף כי הוא ידוע מאד בחוגים מצומצ' מים. המועמד: איסר הלפרין, יליד פולין שגדל בהרצליה, מי שהיה קורפורל בחיל הנוטרים ועבר למנגנון ההגנה אחרי שהיכה סמל בריטי שקילל אותו.

הלפרין, שהצטיין בענין אלטלינה (עז סיפק לראש הממשלה את האינפורמציה הדרושה להחלטה מהירה), גר בדירה בת 5 חדרים בצהלה. הוא ידוע בחוגים הקרובים למקצוע

טענו כי בעוד שיכולה להיות סיבה כלשהי לספינה ערבית לעבור לאורך חופי ישראל, אין כל הצדקה טבעית להימצאה של ספינה ישראלית דרומה מעזה, שהרי אין לישראל כל מסחר עם לוב או צפון אפריקה.

שני הצדדים התעקשו, המצרים החליטו להוכיח כי גם הם יכולים להפריע לשיט הישראלי. איש לא ראה בפעולה סכנה ממ' שית העלולה להתפתח לסיכוב שני, אם כי עזרה ליצור רקע מתאים ליום העצמאות.

ענינים מיוחדים הקרדינל הולך

מכל הפירות הצומחים על עץ הממשלה, אין מתוק מתפקידו של ציר או שגריר. כל אדם בממשלה ובמפלגות, שאינו לוטש את עינו לכסאו של שר, חולם בלילות על מינוי שיטיס אותו לאוסלו, לוחסינגטון או לראנגון.

השבוע נתברר כי כמה חלומות יתגשמו בקרוב, כשיתחיל מסע-הצירים הישראלי ב' כל רחבי העולם, וצירויות רבות של המדינה תחלפנה את הבוסים שלהן. בין העוברים:

נמצאו דיפלומטים שהתייחסו בבקורת לדי-
רישתה של ישראל להעלאת יהדות ברי-
ת המועצות. אלה טענו כי בהתאם לחוק ולנהוג
הבינלאומי, היה בזה משום התערבות של
מדינה אחת בענייניה של מעצמה זרה.
הדרך היחידה בה אפשר היה להבין את
הטיבות שהביאו לחוסר גמישות פוליטית
מצד משרד החוץ, מבלי להטיל אשם רציני
ביותר בשר החוץ, היתה סודריה הקשר היש-
ראליים גרמו לכך שטרם הועברו הוראות
בקשר למצב החדש מהקריה לגניוירוק.

ממשלה

עתונות כפולה

לא פעם העירו מומחי היעול את תש. מת
לבה של הממשלה, לעובדה המזוהה, שבה ב-
שעה שמנגנון מסובך לענייני עתונות קיים
בשרותי המודיעין של משרד ראש הממשלה,

בשם "איסר הקטן", הן בשל קומתו הנמוכה
והן כדי להבחין בינו ובין "איסר הגדול" —
הוא איסר בארי, שהתפרסם בקהל בקשר
לפרשת טוביאנסקי.

הלפרין הוא איש נאמן-ללא-תנאי לדוד בן-
גוריון, המחשיב (בצדק) את הטיפול ב"עני-
ינים מיוחדים" — טיפול החשוב לא רק
למדינה, אלא גם למפלגה השלטת. אולם מי
אחר שקשה בימים אלה למלא כל משרה
פנויה מבלי להתנגש בציונים הכלליים, ה-
דורשים להכניס אנשים משלהם לעמדות מפי-
תח, יתכן כי ברצונו האחרון תחולף מועמדותו
של הלפרין בשמו של איש אחר, שגם הוא
איש נאמן לראש הממשלה, אך המקובל גם
בחוגי המפלגות האחרות: אהוד אבריאלי.
אבריאלי עצמו לא התלהב לפתרון זה, הע-
דיף את תפקידו — ציר-לעניינים-מיוחדים בא-
מריקה — משרה הכוללת, מלבד ענייני אינ-
פורמציה, גם כיבוש-שריפות ביחסים עם האר-

מפלגות

האסילה לשלפון

רכבת מיוחדת הובילה השבוע כמה מאות
חברי מפלגת הציונים הכלליים לירושלים
לאספה שמטרתה היתה פתיחת חודש הארגון
של המפלגה.

גלגלי הרכבת עשו קילומטרים לא רק ב-
דרך עפר כי אם גם בדרך המחשבה של מפי-
לגת הצ"כ, שהגיעה בחודשים האחרונים ל-
מסקנות ברורות. הציונים הכלליים הבינו
את כוחה הגדול של מפא"י, שאינה רק מפי-
לגה של בוחרים כי אם גם מפלגה של חב-
רים מאורגנים. לרשות מפא"י עומד מנגנון
עצום של עובדים בשכר ומתנדבים. המפקחים
על פעולותיהם היומיומיות של חברי המפי-
לגה. דבר זה מאפשר למפא"י להטיל לחץ
חזק לקידום האנטרסים של המפלגה, בכל
מקום ובכל עת.

הצ"כ היא מפלגת בוחרים. הציוני הכללי
מילא את חובתו היחידה למפלגה בזה שביום
הבחירות ניגש לקלפי, הטיל לתוכו את האות
צ, הפך על ידי כך את המפלגה לשותף
בקואליציה ממשלתית.

אך כדי להשיג בחיי יום יום את המטרות
שהציונים הכלליים הציבו לעצמם, אין הם
יכולים להסתפק בישיבת כמה מחבריהם ב-
ממשלה. הם חייבים לנסות להחזיר את או-
שיהם גם למוסדות מדרגה שניה ושלישית
דבר שלא יכלו לעשות מבלי שתהיה להם
ריזרבה גדולה של חברים מאורגנים וממוש-
מעים.

שיתוק הפתדרות. כשהוכרו השבוע

לקת קולנוע מיוחדת שעסקה, בין היתר,
בפיקוח על היומנים המקומיים כרמל וקוזון
גבע, ואילו התמיכה הממשלתית לקיומם של
יומנים אלה הועברה עד לא מכבר באמצעות
משרד הפנים.

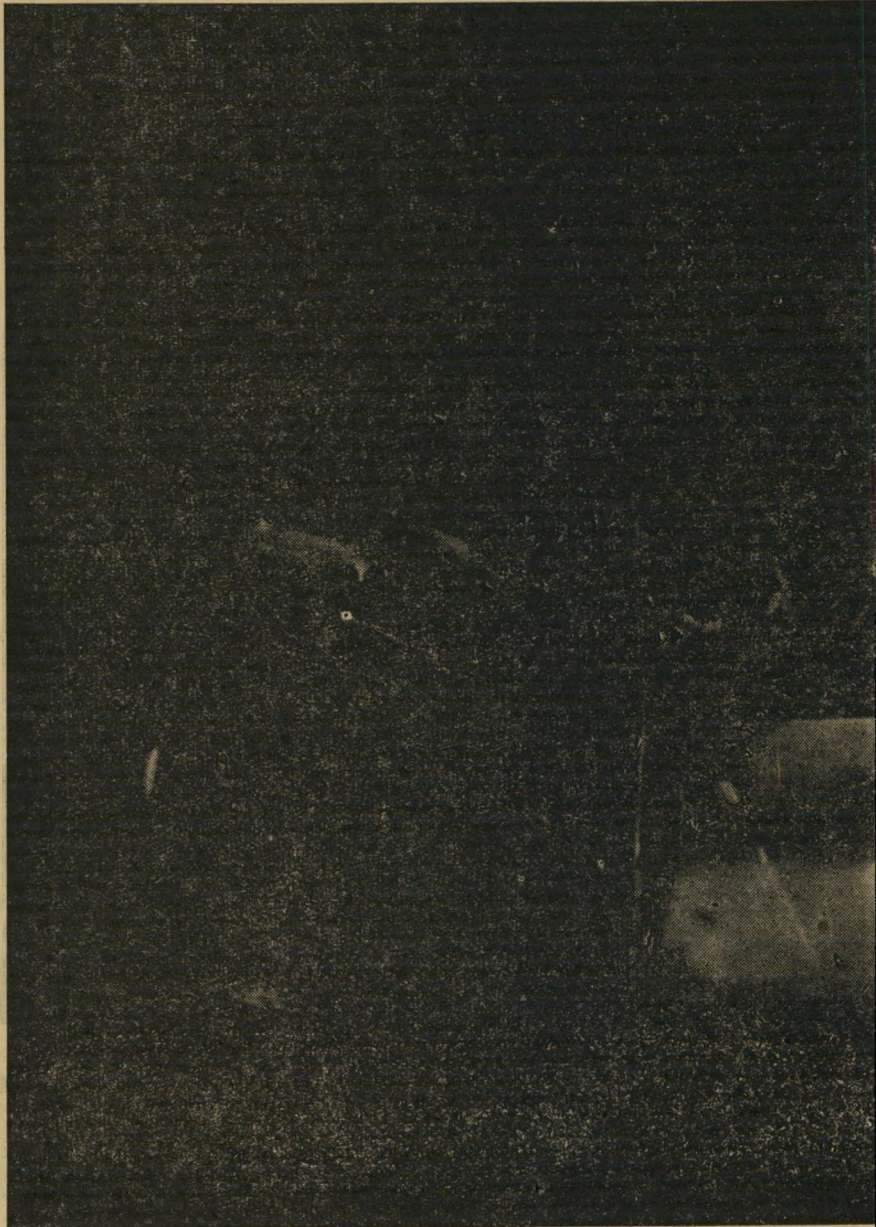
רחש מסובך. חוגים שהיו מקורבים ל-
ענייני עתונות, פקפקו אם אכן ימשיך משה
(מ"ש) פרלמן לעמוד גם בראש הגוף ה-
מורחב. איש לא הטיל ספק בתמיכה הבלתי
מעורערת שהיתה לו אצל ראש הממשלה
ועוזריו המקורבים, אולם גם אלה הטילו
ספק בכשרונותיו הארגוניים של פרלמן, שי-
בודאי לא יאפשרו לו להשתלט על מנגנון
כה מסובך, שכלל, נוסף לענייני הקולנוע וה-
עתונות, גם את שרות השידור, מנגנון מסו-
בך למדי כשלעצמו.

המשרה הוצעה לפני חודשים מספר לאבי-
רהם ("איב") הרמן, שהצליח מאד בתפקיד
ראש שרותי המודיעין ליד הקונסוליה היש-
ראלית בניו-יורק. הרמן השתלט על מנגנון
גדול של עובדים ועל ענייני ההסברה המסו-
בכים השנויים במחלוקת בין מלוה העצמאות,
המגבית היהודית המאוחדת ועשרות גופים
ציונים אחרים, שכל אחד מהם ראה עצמו
כאביהם היחיד של ענייני ההסברה הציונית
באמריקה. הצלחתו זו הביאה לו את הצעה.
אולם הרמן ביקר, כנראה, להשאיר בניו-
יורק.

אמר פקיד שרותי המודיעין הישראלי בניו-
יורק שהגיע לביקור בישראל: "יותר קל
ליישב את הסכסוכים בין השותפים הציוניים
באמריקה מאשר את הסכסוכים בין השות-
פים הקואליציוניים בישראל."

היום היה לנוער

צעדו החיילים - אך

מקיים משרד הפנים מחלקת עתונות מיוחדת.
השבוע החליטה הממשלה לשים קץ לכפילות
זו, הודיעה לשר הפנים ישראל רוקח כי
כל ענייני העתונות יועברו למשרד ראש הממ-
לה, יוכנסו למסגרת הקיימת של שרותי
המודיעין. גם ענייני בקורת סרטי הקולנוע
ומתן הרשימות להצגתם יועברו לרשות הח-
דשה.

מופתע ביותר מידועה זו היה שר הפניו
ישראל רוקח, שעסק בראווגניציה של משרד
לא ידע כלל על כוונותיו אלה של דוד בן-
גוריון. רוקח לא התאפק, גילה את הפתעתו,
באספה צבורית של הציונים הכלליים, בצורה
שלא השתמעה לשתי פנים.

אם כי כעטו האישי של רוקח על דרך
ביצוע עניין זה היה מובן, הרי אפשר
היה להצדיק את עמדת הממשלה, שלא רצתה
לקיים שתי רשויות לעניין אחד. בה בשעה
שלשכת העתונות הממשלתית שבסמכות ראש
הממשלה ניהלה את כל ענייני השיגרה ועמ-
דה בקשר יום-יומי עם העתונות המקומית
ועתונות החוץ, הרי מתן הרשימות לקיום
עתונים והסמכות לסגירתם היתה נתונה בי-
די שר הפנים. שירותי המודיעין קיימו מח-

ונים היהודיים השונים.
אולם כשהיה צורך לכבות שריפה במנגנון
ממשלה, אין ספק שאהוד אבריאלי יקפוץ
דוגם יקבל את הדין.

מדיניות

גיחור פוליטי

יום לאחר שגשיא ארצות הברית דויט
ייזנהאור יצא בקריאה אל ברית המועצות
הדמוקרטיות העממיות לעשות למען שלום
עולם, עמד נציג ישראל באו"ם אבא אבן,
שני הגושים גם יחד, דברו חלקות זה אל
ה, ערכו גיסטות בקנה מידה גדול במטרה
לקבוע מצב של שלום, ולו גם באופן זמני,
יתה ישראל התוקפת היחידה, לא התאימה
ת קו פעולתה באו"ם למציאות החדשה.

התוצאות לא איתרו לכוא:

● בכל רחבי העולם פשטה הידיעה ה־מרעושה כי במדינת ישראל נעשה נסיון לשכור את ידו של האיש שריתק את הערצת חובבי המוסיקה בחמש יבשות מאו הופיע, לראשונה בפני קהל אחוז התלהבות, בהיותו בן ארבע וחצי. הידיעה הוסיפה קו נוסף לתמונה הכללית, המצוירת בשקידה על־ידי עתונים עוינים, של מדינה יהודית פאשיס־טית, תוקפנית ומפירת שלום.

● דוד בן־גוריון התנצל אישית באוני הכנר, הבטיח להיות נוכח אם יואיל לנגן את היצירה הגרמנית, נוף בדרך זו בצורה חריפה בשני שרי ממשלתו שהתערכו בחור פש האמנות.

היחיד שלא התפעל, כנראה, מכל הענין: יאשה חפץ עצמו.

תעשייה

קצר חשגלי

כל חייל יודע כי שק־חול מגן מפני כדור רים ביתר יעילות מאשר פלדה. הכדור מכה בפלדה, לעתים חודר דרכה. אולם החול שבשק אינו מתנגד, מניח לכדור לחדור ל־תוכו, עוצר אותו בגמישותו לפני שהגיע למטרתו.

מטתו של אריה שנקר בהתאחדות־בעלי־

לרכו במשרד־הפנים את השטח החשוב הזה. המועמד הטבעי לריכוז עניני המימשל החדש: נעמן סתוי.

בי. גיי. נדרהם. כשמטר רוקח את תכניו לעתונאים, בפשטות המעשית האופיינית לו, השתררה תדהמה מוחלטת במשרד ראש הממשלה. בריתחה הראשונה החליט בי. גיי: לדחות את ביצוע כל התכנית לחצי שנה, כדי למנוע את הרושם כאילו הציונים־הכל־ליים הם שגרמו להקלה זו בחיי הערבים.

אחר עבר בי. גיי. להתקפה נגדית מוחצת. טען הוא בישיבת הממשלה, בתמימות משכ־נעת: המושלים החדשים בשטחים הערביים לא ימלאו רק את שליחותו של שר אחר, הממונים במחוזות היהודיים, אלא יהיו, ל־מעשה, באי־כוח הממשלה כולה. הם יטפלו בעניני האוצר, הפנים, הדתות, החינוך, הכ־טחון. לאן יגיעו הדברים אם כל שר ידרוש לעצמו את המרות עליהם? קיצורו של יבר, כדי למנוע סכסוכים בעתיד, מוטב העביר את כל הענין למשרד ראש־הממשלה. שהוא ימנה את המושלים ויתן להם הוראות הממשלה קיבלה הגיון זה, קטלה במחירי־חח את תכניתו של ישראל רוקח, שהיתה חוללת מהפכה ברחוב הערבי. הקובע המ־שי נשאר, כמו עד כה, יהושע (ג'וש) פל־י, יועצו הפעלתני, שזנאה־פרסומת, של אש הממשלה.

לעצור וזמני. אנות הפרשת הנזירות ביות, במלהמה בין מפא"י והצ"כ נסתיימה כנצחון מהדהד של בי. גיי.

הקהל הרחב שמע את הכרות ישראל רוקח לפני שבעה שבועות, כי יש ברצונו לבטל את המימשל הצבאי באזורים העיקריים, ל־רכז במשרדו את המימשל האזרחי (העולם הזה 808). אולם רק מעטים ידעו מה הסתתר מאחורי הכרזה זו. מעטים אלה הבינו מדוע הרתיחה ההכרזה את דמו של דוד בן־גוריון.

רעיון גא'ני. יוזמה של ההכרזה היה נעמן סתוי. לטעבר קצין גבוה במשטרה, אחר־כך מושל צבאי באזור נצרת. סתוי, נעים ההליכות נשאר מחוסר ידידים במשטרה ובמחלקות המטפלות בעניני הערבים, גאלץ להתפטר לפני חודשיים. הוא ביקש אפשרות חדשה להפעיל את כשרונו ונסיונו ברחוב הערבי בקשה זו הולידה בלבו רעיון גא'ני.

הוא פנה לישראל רוקח, שר־הפנים, העמיד את עצמו לרשותו, גילה לו כי במשרד ראש־הממשלה הוכנה תכנית לכיטול המימ־של בצפון, החלפתו במימשל אזרחי. גילוי זה עורר מיד הצעה מעשית: מדוע יחכה שר־הפנים עד שבן־גוריון יודיע את הדבר, יזכה בכל האהדה של הערבים, הרואים בכי־טול המשטר הצבאי ישועה והצלה? אם באהרה זו, יטול את היוזמה לידי, יצליח

בפתחת כנס הארגון: ישראל רוקח יהיה ראש הממשלה הבא! אמר בציניות איש מנגנון הסתדרותי: הציונים הכלליים אינם מבינים כי גם אם היו משיגים רוב מוחלט ומרכיבים ממשלה לא היה השלטון המעשי בידיהם. כוחה המשקי והכלכלי של ההסתדרות ומוסדותיה היה משתק את הארץ הזאת לפקודת מנהיגי ההסתדרות בכל רגע ורגע. המפעלים המשקיים של הציונים הכלליים, במידה שהם קיימים, אינם מהווים חטיבה אחת. המפלגה היא גוש של אינטרסנטים שר־ינם, שלא תמיד מטרותיהם שוות. לעיתים פועלים בעלי המלאכה בניגוד למטרותיהם המוצהרות של בעלי התעשייה, והסוחרים גאל־צו לפנות למשרד המסחר והתעשייה, עוד כשהיה בידי שר מפא"י, להביא בפניו דרי־שות שהיבואנים דחו אותן. כל אלה הם חב־רי מפלגת הציונים הכלליים.

מפא"י ידעה לנצל מצב זה היטב, היתה מוכנה להיענות לדרישותיו של גוף אחד כדי לגרום נזק לגוף שני, לשפסף ידיה בנחת לשמע המריבות שפרצו כתוצאה מצעדה זה בהנהלת הצ"כ.

מעוטמים

הגרוץ הגדול

המאבק הגדול על גורל 175 אלף ערבים (ועל קרוב ל־100 אלף בוחריהם) הגיע השבוע

מ. מ. אלוף פקוד הצפון, שר הכטחון, הרמטכ"ל על כמת ההצדעה

התעשייה זכר כלל זה, כשתיכנון את תכניו באספה הכללית שהתקיימה, סוף סוף, הש־בוע. הוא נכנע בקלות רבה לכל דרישות האופוזיציה בנוגע לניהול הטכני של האסיפה, הסכים לחשאיות הבחירות, להקמת ועדה פאריטטית משותפת. כל הועדות, וגם ה־נשיא אריה שנקר עצמו, נבחרו פה אחד.

האופוזיציה, חסרת הנסיון, היתה שיכורת הנצחון. היה נדמה ששברה את כל ההת־נגדות. ותוך כדי כך לא שמה לב שנשארה ילפתע ללא כוח־מחץ — מאחר שכל דרי־שותיה העניניות נתקבלו, שוב לא היה לה במה להלהיב את התעשיינים המפוקחים.

הכל מולבר אחד. באותו רגע עוררו כוחות השמיים למשטר הישן. ברגע המכריע, בדיוק כשהנאומים החלו מתלקחים, אירע קצר חשמלי. על הבמה פרצו להבות אש. מכבי־האש כיבו את הדליקה בנקל, אולם מארגני האספה מצאו עילה לדחייתה. חמש שעות יקרות נגזלו מן הויכוח.

משנתאספו התעשיינים למחרת היום, היתה האוירה בלתי־מחושמלת לחלוטין. הנאספים לא התלהבו עוד, התפנו לעבור בקפדנות על רשימות המועמדים. ואו הגיעו רובם למסקנה כי המועמדים החוקיים והמנוסים ה־יותר נמצאים ברובם ברשימת המשטר ה־ישן, במעוטים ברשימת המהפכנים שנקראה לעתיד התעשייה.

יום שלם נמשך מנין הקולות. שני אנשי המשטר הישן, שמעון בזרנו (עטים) ואברהם קליר (ארגמן), צעדו בראש, כשאחריהם במרחק לא רב, מקס רוזן, איש הקו החדש. בסך הכל ניצחה רשימתו של אריה שנקר ביחס של 17 ל־3. שלושת אנשי המהפכה שנבחרו היו נבחרים, מן הסתם, גם בלי המהפכה.

אמנם, פלמון חפץ לצאת לאנגליה, להש־תלם בכמה מקצועות. עתה נאלץ לדחות את נסיעתו לזמן־אחר. הסיבה: אם יתפטר מתפקידו כיום, אין ספק שהצ"כ ידרשו להחליפו באיש משלהם, דבר שהיו יכולות להיות לו תוצאות בלתי־נעימות (למפא"י) בבחירות הבאות.

טרור

חפץ לא התפעל

אחרי שהודיע יאשה חפץ כי ינגן את יצירות ריכרד שטראוס על אף בקשת שני שרי ממשלה (העולם הזה 808), הוועקה משטרת ירושלים. היה ברור כי חוגים קנאיים ינסו לנקום בכנר.

הקונצרט הגורלי עבר בשקט, נסתים במ־חיות כפיים סוערות, כרגיל, (תירץ אחד העתונים: הקהל חשב כי החלק השני של שטראוס היה יצירה אחרת). בלב השוטרים פרצה אנהה של הקלה, כשנכנס חפץ בן ה־52, בלויית כמה מלויים מוסיקאיים, למ־כונית שהובילה אותו למלון המלך דוד.

אולם כאן קרה אשר מוכרח היה לקרות, אחרי ששרי הממשלה עצמם הוסיפו שמן למדורה: אלמוני התנפל על הכנר, פצע במוט ברזל את ידו היקרה מפז, נמלט.

אותו לילה נדדה השינה מעיני כמה קציני משטרה גבוהים במשטרת ישראל. מאו פיצוץ הצירוף הסובייטית לא נחלה כשלוון כה חרוץ. איש לא יכול היה להסביר מדוע נשאר הכנר העולמי, שעמד אותו רגע ב־מרכז סערה ציבורית גועשת, מחוסר הגנה שעה קלה אחרי שניגן את היצירה שגרמה לסערה.

המיובטחת בסכום של 300 אלף דולאר.

בינתיים טענו כבאי רחובות כי הטילול היה מוצדק בהחלט וכי כל השטח שעברו הנו שטח פעולתם * אותו נסעו להכיר. אך הס' ברה שנשמעה בחקירה, כל המכונית נלקחה כדי שהמטיילים יוכלו להתענג על שפע מים מתוקים בלב הערבה, היתה יותר מת- קבלת על הדעת.

משפט

האכר קנה מקרר

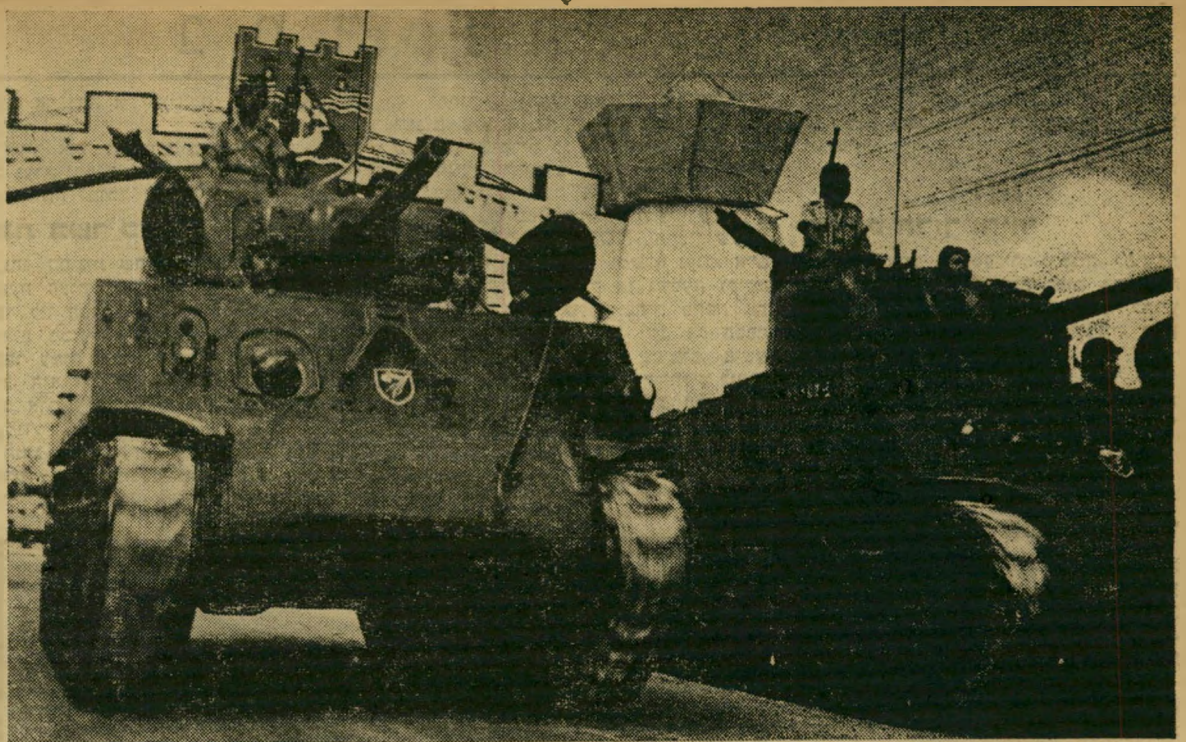
שופט השלום התל-אביבי, ישראל בן-חנן, החליט להיות סבלני כלפי הנאשם שעמד לפניו. סוף סוף לא בכל יום עולה על הדוכן איכר מבטן ומלידה שאינו בקיא בהלכות בית הדין ולעתים גם שואל שאלות במקום להשיב עליהן.

האיכר, אפרים ברנץ ממושב באר טוביה, היה עובד אדמה אופיני, כבן 45: נעול מג' פים מלוכלכות בוק, לבוש מכנסים רחבים, מעיל עור בעל צווארון פרוה, וחבוש כובע קש מרופט שבקושי עלה בידי השמש לשכ' נעו להסירו, כיון שהסתיר את כל פניו. ברנץ נראה אומלל ממש כאשר ישב בתא הנאשמים. אשמתו לא היתה חמורה כל עיקר, אולם ניכר ממראה פניו כי החשש מכרסם בלבו כאילו עמדו לנשלו מעל אדמתו או להשליכו לכמה שנים לבית הסוהר.

פרידה קשה. האם אתה מודה כי... קנית מידי קורט כהן מקרר חשמלי מתוצרת פילקו מ' 24885 ללא קבלת רשיון רשמי? שאלו השופט. במקום תשובה קצרה הודה ברנץ באשמה אך התייחס כי מכר שתיים מפ' רותיו, תפארת הרפת שלו, כדי לקנות את המקרר שעמד להציל את חייו. הוא היה חולה קיבה והרופא דרש ממנו להניח את כל מזונותיו במקרר. רשיון לא קיבל לקנית מקרר, לכן קנה אותו במחיר גבוה מכהן.

כעסו גבר כאשר, לבד מכהן, עלו עוד של' שה נאשמים על הדוכן, הודו כי מכרו זה לזה את המקרר, הרוויחו סכומי כסף ניכרים, עד שהגיע המכשיר לידיו של ברנץ. הוא לא השלים עם העובדה ששילם כ-200 ל"י מיותרות, שלח מבטיזועף לעבר הנאשמים, סינן בשקט: "הייתי יכול בסכום זה לזרוע דונם תפוחי אדמה!"

* לבראשבע (100 ק"מ מרחובות) טענו הכבאים, 'צאו כבר פעמיים לכיבו' דליקות.

מיצער צה"ל בחיפה: חיל השריון עובר את שער הנצחון שהוקם עליידי העיריה

זה, שניים נהרגו, רבים נפצעו. הכל לעיני הורים, אחים, בנים. אחת הנשים ליטפה את שצרות בנה, בעוד כף רגלו היתה קטועה. ברחובות שרר אבל כבד אותו יום. אולם כמעט איש לא ניסה לשאול את השאלה שנשאלה בכל מקום אחר בארץ: מדוע יצאה מכונית כבאים לטילול? הרחובותיים לא רצו להוסיף שמן על המדורה, השלימו עם הגורל שהתאכזר אליהם. המשטרה פתחה אמנם בחקירה מקיפה, אולם לגביה אין כל בסיס להאשמה. טיול אינו אסור לפי החוק. רק במקרה שיוכח כי המכונית היתה מקולקלת לפני הנסיעה או שהנהג נהג בה ברשלנות, תוכל לערוך תביעה פלילית.

הצבאים-באלטיים*, שהוכירה סרטור ה' ליבורי בצבעים.

בוז אחר זו הוצגו בפני הצופים פעלולי אורות, תרגילי סדר, בחשיכה ברובים משו" חים בצבע זרחן, תמרון קרבי בו נטלו חלק מוקשים צהובי-אש, קיטות אדומות, ירוקות, לבנות, כדורי זרחן.

המיסגן כולו דמה ליצור שבין הגבולות: לא די קצוב ונוקשה כדי להיות מיסגן צבאי וגם לא די רך וקליל כדי להיות חצונה אמנותית.

אסונות

סכוב אל המדרון

האוסובוס גדוש הנוסעים שיצאו לטילול לערבה ולסדום, האיש את המהירות לפני המורד התלול והמסוכן שהתפתל כעשרה קילומטרים לפני סדום. גברים, נשים וילדים סתחו בשירה עליזה, נפנפו בידיהם לעבר מכונית כבאים שנסעה מאחוריהם ושנשאה את השם "השלשה". בלה פומרנץ, אשה בגיל העמידה, לא גרעה עין מהמכונית האדומה. הרהוריה החזירו אותה כמה שנים לאחור, עת נהרג בנה אברהם במלחמת ה- עצמאות. היא שלחה מבט אל הכתובת, "הש' לשה"; אברהם היה אחד מהם. אך הזמן החל מרסא את הפצעים. האשה חיכה לעבר שני בניה הנותרים, יעקב וחיים, שישבו על מכונית הכבאים ונפנפו לעבר אמם.

12 איש ישבו על מכונית הכבאים מרחוק בות. לבד מהשלושה, שישבו ליד הנהג, הסתדרו השאר בצדי השלד, מאחורי חגורות העור הרגילות, שהגנו על הנוסעים מפילה אפשרית בשעת הסבובים החדים. המכונית נסעה אותה שעה במהלך השני, במהירות לא גדולה, אולם בגלל המורד התלול והסכוב שבסופו, לחץ הנהג על בלמי הרגל, נכח כי אינם פועלים. ביחד עם חברו שישב ליד החל למשוך בבלם היד. אולם כאן הכריעו מספר הנוסעים הרב ושתי הטונות של מים שהיו במיכל. הבלם לא עצר.

שתי אפשרויות. הכל לא נמשך אלא שניות ספורות. האוטובוס נסע לפני מכר' גית הכבאים החל מאיש לפני הסכוב, נוסעיו לא ידעו מאומה על האסון העומד להתרחש. הנהג הכבאי ניסה להחליף את המהלך, כדי לעצור את המכונית, אולם אי הצלחתו בכך גרמה לשחרור המלא של תא המהלכים. אותה שניה היו שתי אפשרויות לפני הנהג: להתנגש באוטובוס או לנסות להסתובב ימין-נה במהירות גדולה.

האפשרות הראשונה היתה, לדעת הנהג, עלולה לגרום לאסון גדול לנוסעי האוטובוס. הוא בחר בשנייה. בלה פומרנץ לא הספיקה לראות הרבה. היא שמעה לפתע צפירה חזקה, ראתה את המכונית האדומה חולפת על פניה במהירות עצומה. כעבור רגע מהרה בכל כוחותיה לעבר המכונית המהופכת. ליד הכתובת "הש' לשה" גסס לעיניה בנה יעקב בעוד חיים נסעו פצעים קלים.

המראה היה איום. המכונית, שהתהפכה על צדה השמאלי, מעכה את יושביה בצד

* אשר אחד מהם בוצע לצילוי "מחול" האש" של דה'פליה.

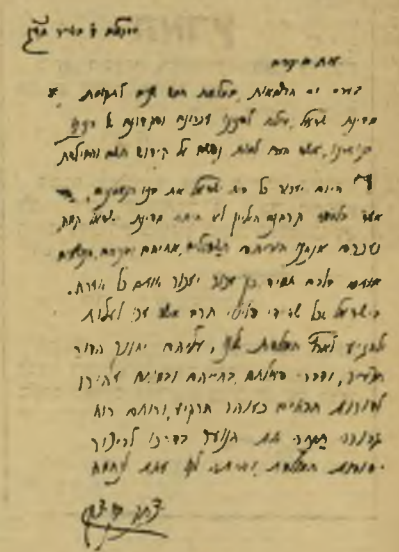
יום העצמאות

אחים יקרים

ככל שמתרחקת מלחמת-העצמאות, הופך כיום הלילה מאנשים-של-בשר-ודם לסמלים לאומיים מופשטים. זהו תולדין אכזרי, אך טבעי. לא נכנעים לו: הוריהם השכולים, המנסים, לשוא, להנחיל את כאבם האישי לצבור הרחב.

השנה עשה אב שכול אחד גיססה יפה. ערב יום העצמאות ישב יצחק בן-צבי, נשיא המדינה, שחלה בדלקת ריאות, כתב בכתב-ידו איגרת אישית לחבריו, ההורים השכולים האחרים. האיגרת, שהודפסה בכתב-ידו, נש' לתה עליידי המדרור להנצחת-החיל לאלפי משפחות בכל רחבי הארץ שהניחוהו ליד תמונות הרוחות של צעירים מחייכים במס' גרות שחורות.

המכתב:

שום מחפזים לא הוסל. מרכו תגינה העצמאות היה השנה בחיפה, בה נערך ה' מצעד הצבאי, שעבר הפעם, הודות לסדרים המופתיים, להתנהגות הנשלאת של החושבים, בהצלחה ללא תקדים.

בשניות צופפות צעדו יחידות הצבא מ' שער העליה ועד לגשר של, מרחק של שבעה קילומטרים, כשמאחורי כל יחידה שני מתופ' פים. במת ההדפעה היתה הרחק ממרכז העיר, למרגלות הכרמל, ועליה קבל הרמטכ"ל רב אלוף מרדכי מקלף את המצעד.

בעוד טייסת גדולה, שכללה מטוסי קרב ומפציצים רחפה מעל בגובה רב, טירתו סוקים כבדים בעשרות ברחובות העיר, בין שורות האזרחים הבאים.

כאשר נסתיים המצעד ונתפור הקהל נחברר כי החיפאי הוא הממושע שבאורחי הארץ: שום מחפזים לא נפרץ או הוסל בעת המצעד או לאחריו.

יצור בין הגבולות. לעומת המיצעד החיפאי, לקה המצעד הלילי של צה"ל, שנערך באינטריון רמת-גן, בחופס אוריה. קשה היה לצופים לעקל את תפישת התרגילים

את נצחוננו, במאורתי, בצורה מקורית ביותר: זלל מנת בשר כפולה שהוגשה לו על ידי מאלפו.

דואר

מכתב הלור וחורר

המכתב יצא מוסטפליה, גרמניה, לכתובת תל-אביבית. לאחר ארבעה ימים כבר היה בעיר יעודו. אבל אל המכתב לא זכה להגיע כל כך במהרה. המכתב חזר לגרמניה, הגיע שנית רק כעבור ששה שבועות. הסיבה למסעותיו של המכתב, כפי שנת-ברר מהערתו של נושא המכתבים, שהיתה רשומה בפניה השמאלית העליונה של המע-טפה: "התיבה שבורה".

הווי

זרז האיר קופסת ביקור

כאשר הגיעה מכונית השיטור החיפאית אל תנות הסיגריות, באחד הימים שבבוע שעבר, מצאו השוטרים את בעל החנות הערבי עומד לפני בית העסק שלו, ממרר בכבי. גנבים פרצו לחנותו שדרו מאות קופסאות סיגריות בערך כולל של 1500 ל"י. בדיקת השוטרים בחנות היתה שיגרתית. הם מצאו מספר גדול של טביעות אצבעות, רובם של בעל החנות ושל העובדים בה, אחדות של לקוחות שונים. לא היה סיכוי רציני שהטביעות תולכנה את החוקרים אל מבצעי הפשע.

הסמל החליטי, בטרם עזבו את המקום, לעי-רוך בדיקה נוספת. על הרצפה הבחין בקופ-סת גפרורים ריקה. הוא הרים אותה בזהירות, בחן אותה. על צדה האחד הבחין בשתי אר-תיות לטיניות: ד. ב. מישור, הפושע אולי, רשם מבלי משים את ראשי התיבות של שמו על הקופסה, אחר השליך אותה לארץ. ליתר בטחון שאל הסמל את בעל החנות אם הקופסא שייכת לו.

לא, השיב האיש. אני משתמש במצית. כאשר חזר הסמל למטה המחוז החל בודק את שמותיהם של הפורצים המיפאים הידועים במשטרה ואשר שמותיהם מתחילים ב"ד. ב. לאחר סריקת בוק אצל כולם, נזכר דוד ביטון, שבביתו נמצאו יותר סיגריות משהיה מסוגל לעשן במשך כל ימי חייו.

סר, לרחוב ב' והחל להתרוצץ בין העוברים ושבים כשהוא מתקדם באיטיות למטרות. סכלנות השוטרים כמעט שפקעה כאשר לב-סוף הגיעו לרחוב ג', דגון כאילו התאושש, רץ במהירות לעבר בית בן קומה אחת, הגיח את שתי כפותיו האדירות על דלת העץ. השורר מתחת למטה. הקצין שליווה את החוליה דפק בדלת, ומשלא נענה, איים בקול רם שיפרצנה. רק אז נשמעה נקישה קלה. אשה בעלת שער שחור פתחה את הדלת. בחזר הצר והיחיד ישב על הספה בעלה, שהוכר מיד כנסים שם-טוב, פושע מועד הידוע היטב למשטרה, שהחליט לנקוט בתמרון של התקפה. הוא רגז על ההת-פרצות אל ביתו, טען שעבר עליו לא מכבר נתוח קשה, דרש מהשוטרים לעזוב את המקום. גוימן חיך, עשה תנועת הסכמה, אך הח-

סר, אך דחה את הישיבה לתאריך מאוחר יותר.

העיר אחד הנוכחים בבית הדין: "הבל על נערה נחמדה כזאת. אני הייתי מוכן להח-זיר אותה למוטב בעצמי, אילו ניתן לי".

מנת בשר כפולה

נהג המונית שחזר משדה התעופה בלור בשעת חצות באחד מלילות השבוע שעבר, עצר ליד הכפר סלמה, הגובל עם תל-אביב. אורות מכוניתו החוקים שלחו את קרניהן לעבר עמוד טלגרף שניצב מאחורי גדר צב-רים. הוא היה בטוח עתה: הגוף המפופר היה אדם ערום כביום ההלדו, כפות היטב לעמוד.

הנהג מהר להתיר את הכבלים מעל גוף האיש, עצר מכוניתו נוסעים של אל על, גייס את נוסעיה לעזרה. הגבר האומלל,

פורצת סילביה ויטנברג בבית המשפט

במקום חיי הפקר

ליט תחילה למצוא את נעליו של שם טוב מתחת למיטה, כי רצה להיווכח אם הן מת-אימות לעקבות שנמצאו באדמה הלחה במ-קום הפשע. כאשר חיטט מתחת למיטה, לא מצא את הנעלים, הרגיש כי ננע בנוף חם ונושם. היה זה זיאקי, אחיו של נסים. שניהם נכבדו והוצאו אל הרחוב. בו ברגע שמע נוימן רחש קל מעבר המטבח. הוא מהר לשם, הספיק בשניה האחרונה להחזיק בודש מעילו של גבר שלישי שמחצית גופו היתה כבר בעברו השני של חלון המטבח. היה זה אליהו בן יעקב, שהסתתר כל העת בתוך אחד הארונות.

השלושה הושמו בכלא הנפה הדרומית בתל אביב. השוטרים העיפיים מהרו לחטוף כמה שעות שינה יקרות. חיגאוי שכב בנווד יות באחד מבתי החולים בעיר. אולם לכלב דגון לא היה כלל רצון לנוח. הוא חגג

רפאל חיגאוי (31) היה כבר קרוב להת-עלפות, גופו היה כגוש קרח. אחד הנוסעים הסיר את מכנסיו, שני תרם את מעילו. רק אז החל חיגאוי מגולל את מה שעבר עליו. לדבריו התקופה ארבעה גברים, כאשר חזר זמעברת סקיה, שדרו ממנו, לאחר מאבק זן, 70 ל"י ושעון יד, הסירו את בגדיו מעליו וכפתוהו אל העמוד שבצידו בילה שלוש שעות תמימות.

לעבר הכפר. מיד הובהל למקום סמל ושה נוימן שבא עם כלבו המפורסם דגון. לאחר שהכלב הריח היטב את בגדיו של חיגאוי, שנמצאו תלויים על גדר הצברים, החל קרב במרוצה לעבר הכפר, כשבקבותיו חולית שוטרים וקצין.

היתה זו שעת בוקר מוקדמת ותושבים רבים של הכפר החלו כבר יוצאים לעבודתם. דגון הגיע לרחוב א', התממהה שעה ארוכה,

כאשר ביקש התובע להחרים גם את המקרר שיטע האכר את דבריו: "ארוני השופט, מה אתה חושב, שלגדל שתי פרות זה מסתרה? זה בדיוק כמו לגדל ילדים, והיתה לי פרידה קשה מהן, בחיי..."

השופט, שלא הסתיר את חיובו מדי פעם לפעם, קנס את הנאשמים בסכומים שעלו על רוחיהם מהמקרר ואילו את ברנץ קנס בעשר ל"י, לא קיבל את דרישתו של התובע להחרים את המקרר.

שעה ארוכה לאחר מכן עדיין נשמע במס-דרון ההומה מאדם קולו העבה של האכר. "אילו רק ראיתים את שתי הפרות..." ניסה להסביר לסקרנים.

פשעים

הפורצת בשמלה האדומה

סילביה ויטנברג (24) קצרת קומה ובעלת פנים נעימות, היתה השבוע מרכז ההתעני-נות של עולם הפשע במדינה. לאחר שבדרך מקרה, הפתיעה אותה אשה בגיל העמידה במסדרון בית ברחוב הירקון, תל-אביב, כי שבתיקה כלי פריצה, הודתה סילביה כי ביצ-עה שמונה פריצות לדירות שונות.

סילביה, שנולדה בהונגריה, עברה את כל מרורי הגהינום הנאצי. כל משפחתה הושמדה היא עצמה בילתה כארבע שנים במחנה ריכוז. שם הכירה גבר צעיר עמו עלתה לאחר מכן ארצה, התייבה אותו בעכו. חיי הווג נתערערו בגלל מריבות וסילביה נטשה את ביתה, ניסתה לעסוק בכמה עבודות שלא נתנו לה קיום מינימלי.

הנערה לא עוררה חשד. ערירת ר-חסרת כל, בעלת גאווה עצמית, לא השלימה סילביה עם מצבה. היא ידעה כי לא סכף תהיה נידונה לחיי הפקר. על כן החליטה לחזור באחד הימים לבית שבעליו יצאו מ-מנו לשעות מספר, גנבה את מקלט הרדיו ומישיכנה אותו בעד כמה עשירות ל"י.

זו היתה הפתחה לפרשת התפרצויות בערי הארץ השונות. סילביה רכשה כלי פריצה משוכללים, בלשה אחר תנועות קרבניה, פר-צה לידרתם במומחיות רבה. במקרים אלה היתה המשטרה אובדת עצות. חוקריה הכירו כמעט את כל הפורצים בארץ, עקבו אחר כולם, חקרו אותם, אולם שיטת הפריצה של סילביה היתה כחידה בעיניהם. עתה היה ברור: הנערה האינטליגנטית לא עוררה כל חשד כאשר נכנסה לבית מסויים. איש לא היה מעלה על דעתו כי היא פרצה את דיר-רתם, ובעזותם במשטרה אף לא היו מזכירים כלל את נוכחותה במקום.

לא בולטת סגורות. לפני שבועיים סלפנה למשטרה אשה מרחוב הירקון, הודיע-עה כי נערה חשודה משוטטת במסדרון ועל-גג ביתה. סילביה נתפסה, הודתה כי עמדה לפרוף לדירה. אחר הוליקה את חוקרי המש-טרה לכל המקומות בהם ביצעה את פריצות-תיה הקודמות.

השבוע, כאשר הובאה לבית משפט השלום בתל-אביב, צבאו עשרות סקרנים כדי לראו-תה. משך שנים הורגלו לראות את הפורצים הידועים מובאים בכבלים. הפעם היה הכל שונה. לבושה בשמלה אדומה ירדה סילביה בחפזן ממכונית המשטרה, חמקה במהירות מעדשת המצלמה שכתנה לעומתה, הספיקה להסתיר את פניה בעוד מועד. בחזר המש-מר ישיבה בשקט, כשגנבה אל הקהל, עיניה בעתון הונגרי שהובא אליה על ידי ידידה. לפני שופט ברוך גלעדי, ביקשה הנאשמת לערוך את המשפט בבלתיים סגורות. גלעדי

הארץ

מ"מ 27 השעות החסרות מצאנו עד כה רק 27 שעות. (עולם הפשע) מאיר דרפל, בני-ברק חשבון פשוט.

מסכת מאמרים אלה עוררה תשומת לב... ניכר שהמחמר ג. ליסט מתמצא היטב בעבודת מגנון התככים הסובייטי. (ידעות אחרונות)

דן שטיינר, חיפה כיון שהיה טיס בקרמלין?

הקונצרט החגיגי לרגל הנחת אבן הפינה לבנין התזמורת, אשר יתחיל בשעה 8.30 בערב באולם אהל-שם בניבוחו של קלצ-קי. (דבר)

פרץ דן, תל-אביב בהשתתפות התזמורת הפילהארמונית מונית?

ומה עתה?

מצרים לתעלה. יא נגיב!

האספה שנערכה באולם אל-חוטני של העיר רשיד היתה הגדולה ביותר שתושבי המקום זכרו. כי לא בכל יום מגיעה לרשיד אישיות כה גדולה כעלי בגדאדי, מפקד כנף, חבר מועצת המהפכה של הליווה מוחמד נגיב. תושבי העיר הקטנה (29 אלף), השוכנת על גדת הורוץ הדרומית של הנילוס בהישט כה לים התיכון, הצטופפו באולם, השתפכו לרחבה שלפניו לשמוע את דברי שליח הממשלה שבא במיוחד מקהיר. בני רשיד הגיבורים, קרא להם, בעיניכם זה, לפני 150 שנה, נתלו החיילים האנגלים מפלת דמים אשר בוהרה אנו עדיין מתפארים היום הנה!"

במלים נלהבות הזכיר להם כיצד נחתו ה-אנגלים בעיר, כפעולת עונשין נגד מוחמד עלי הגדול. הם עברו ברחובות הצרים, ש"היו נתונים בדומית מוח, חשבו כי המצרי הבנוי ברח מפניהם. הם התקדמו עד שהיו פזורים בכל העיר. פתאום פלטו הבתים אש תופת; מכל חלון ומכל פתח ירקו רובים מוחת. המצרי הבנוי ניצח את הפולש."

אני נשבע באילה! "כך היתה ר-שיד לעיר המצרית הראשונה שהשתחררה מ-עול הפולש!" טיכם הנואם השחום, בעל ה-שפם השחור, העכה. הוא המשיך: "כמו רשיד של אז, כן גם כל מצרים של היום: רק בדם ואש תגרש את האויב."

הקהל הריע בסערה: "יחי החופש! יחי המאבק! יחי נגיב!" בכל פינות האולם נר-או אנשים שבאו יחד עם הנואם מקהיר ואשר, מדי פעם, בהגיע הנואם לפסקת-שיא בנאו-זו, השמיעו קריאת עידוד משלהבת. הקהל, שהשתתף לא פעם בהפגנות מעין זו, חזר ביתר התלהבות על הקריאה.

אני נשבע באילה האומה כי לא תהינה כל שיחות עם האנגלים כל עוד לא יצא ה-חייל האחרון מאדמתנו," צעק בגדאדי, כש-זרועו הימנית מורמת אל על. מיד הדהדו קריאות הקהל: "אילאל קנאל יא נגיב! (אל התעלה, יא נגיב!)"

ארגון האוהדים. הגימה המלחמתית החריפה נשבעה כחטרת הגיון, נוכח השמו-עות האופטימיות שהילכו בקהיר ובלונדון על הסכם קרוב. אולם עמדת נגיב ומשטרו בעלויות הסואץ איננה עמדה של הגיון בלבד. כעוד שהוא מוכן להכנס למשא ומתן עם בריטניה, נקט בקו הסתה קיצוני בקרב העם.

כי בעית הסואץ אינה רק מאבק לעצמאות. היא גם אבן פינה בליכוד העם כולו סביב המשטר. בשם המאבק לאומי מדרבן נגיב את המצרים למאמצים ולנכונות להקריבה אשר לא יעזו כמותם עד עתה.

האסיפה ברשיד היתה אך דוגמה אחת מ-תוך רבות. מטרחה לא היתה ניעור ההמו-נים לשיא של התלהבות פטריוטית בלבד; היא גם כתנה למטרה משמית ביותר: ארגון אוהדי נגיב במקום בחטיבות מלוכרות.

לפני תום האספה הודיע עלי בגדאדי, בת-שובה, כביכול, להתלהבות הנוכחים: "אני שמח להודיעכם, בשם הממשלה, על הקמת שני אגודות מיוחדים בקרבת העיר, שם תוכ-ילו לתת ביטוי לרגשותיכם האצילים למען המולדת." בחתונת יקבלו המתנדבים אימון צבאי ממושך, יאורגנו למלחמה באויבים מחוץ ובפנים, יעברו קורסים של הסברה מרוכזת שיראו להם כי המשטר הנוכחי הוא המשטר שמצרים חלמה עליו מאז ומתמיד.

הירדן המלך צריך מלכה

התמונת שקישו את חדרו של החניך חוסיין אבן-עבדאללה, מלך הירדן, תמיד היו שיחה מענינת במכללה הצבאית הבריטית סאנהרסט. החניכים המעטים שהמלך הביישן והמסתגר היה מומין לחדרו התפלאו מן העובדה שהיא היתה אף תמונה אחת של בחורה בין אוסף התצלומים. האשה היחידה שהופיעה בהם היתה אמו של חוסיין, המלכה זין.

בכל פעם שיחית חבריו נסבה על הנושא הכליחשוב של אהבה וטוילים עם נערות, היה המלך מראה טיפני מכוונה ומבקש להחליף את הנושא. כאשר נשאל פעם מה, בכל זאת, תכניותיו, שהיו צריכה להיות מלכה בירדן, השיב: "יש כבר מלכה לירדן—אמא." אולם כאשר גם אמא הציגה לו אותה ה-שאלה, לא ידע מה לענות. זה היה בלונדון,

מלך הירדן חוסיין (מימין) וארוסתו דונייה (למענה) הסמיך כסלק

ברית המועצות

מה קרה בליל ה-5?

כאילו לפי סימן מוסכם מראש, פרחה בעתונות העולמית שורת מאמרים בהם נש-אלה השאלה הגדולה: מה קרה בקרמלין, בליל ה-5 למרס 1953?

כמעט בכל מאמר ניתנה התשובה, אם באופן מוחלט, אם ברמזים קלים: המרשל יוסף סטאלין לא מת מוח טבעי, מי, אם כן, רצה אותו? התשובה, כמו בכל רומן בלשי הגון, תלויה בוהותו של האדם המעוניין ביותר בחיסולו של הנרצח.

לפי העתונות (המערבית, כמוכן) אין האיש אלא לאורנטי בריה, ראש הבולשת הכל-יכול. הוא הרגיש, בימיו האחרונים של סטאלין, במיפנה שעמד להתחולל, מיפנה אשר היה צלול להדיחו מעמדתו ולחסלו. שליטתו על צבא פרטי אריי, שבידו ניתן אף בטחונו של הקרמלין, הקלה עליו לנקוט אמצעי הגנה מוחלט — סילוקו של המרשל.

תפקידיהם של מאלנקוב ושאר הצמרת הסובייטית בפרשה זו לוטה, כבכל רומן בלשי הגון, ערפל סמיך, עד אשר יתגלה הכל בפרק האחרון.

בריטניה על ערש דווי, שנאה

ארתור פיש, מנהל משרד הצוואות של ממשלת בריטניה נתקל במסמך מזור ביותר. היתה זו צוואה של זקן שחילק את ירושתו בין 12 קרוביו, בעוד שכל הירושה לא היתה אלא פרוחה שועל אחת. אותו אדם נתקשה מאד בהחלטה את מי לזכות בירושתו, ומי פעם לפעם הוסיף נהנה חדש. זו היתה רק אחת מן הצוואות המשוונות המוכות מדי יום ביומו לארכיון בבית סומרסט, לונדון.

לכל אדם יצר התבטאות משלו. איש אחד, תושב בריסטול, שרכושו לא נאמד אלא ב-300 ל"ש, הוריש לעולם מסמך בן 366 עמודים, בו הסביר בפירוט לא רק כיצד רצה לחלק את רכושו, אלא אף ציין את הסיבות לכך. חייל אחד, לעומת זאת, הסי-תפק בצוואה בת שתי מלים: "הכל בש-בילה!"

שחיצריה, לפני כשנה, שעה שאביו טלאל הוכנס למוסד לחולי רוח. הירדן זקוקה ללמך, בני, אמרה לו, "ואתה זקוק למלכה." חוסיין הסמיך כסלק.

בחירת אמו. מאז פרחו שמועות לא מעטות. אמרו כי עמד לשאת את הנסיכה פריאל, בתו של פארוק; זה היה לפני ההי-פיכה של נגיב. אמרו כי התארס לנסיכה סעודית; זה היה בשעת ביקור טלאל אצל המלך עבדאל עזיז אל-סעוד. קשרו את שמו גם עם בת משפחה של שישקלי, עם אחותה של המלכה סוראיה של איראן. אך תמיד הכחיש חוסיין במבוכה.

ככל שיום הכתרתו קרב והלך * רבו הגיי-חושים. כי אין לשער שמלך ערבי שהגיע לגיל הכתרה ישב רווק על כסאו. חוסיין עצמו הגיע, כנראה, לאותה המסקנה: ב-תצר המלכותית בעמאן מוברים בגלוי על בחירת לבו — ליתר דיוק — על בחירת אמו.

כי המלך חוסיין ראה רק פעם אחת בחייו את מי שעמדה להיות, בשביעות הקרובים, אשתו. אילו היתה לו בחירה חפשית, יתכן שלא היה בוחר בה, אך, לטובת המדינה" נמ-צא כי דונייה עבד אליחמיד היא בת-יוג מת-אימה למלך הירדן.

דונייה, בת לנסיך ערבי שברח מארצו כי-שנכבשה על ידי אל-סעוד, נולדה בקהיר, לפני 23 שנים. אמה, בת למשפחה תורכית עשירה, נתנה לה חינוך אירופי מתקדם והיא דוברת ארבע שפות: ערבית, תורכית, צרפ-תית, אנגלית. היא שחרחרת, נחמדה, גבוהה, בעלת הופעה נאה.

העובדה שהיא מבוגרת ממנו עלולה ל-היראות כבלתי רצויה בעיני חוסיין, נמוך הקומה והרוח. אך לא כן בעיני אמו ויוע-ציה. "דונייה היא נערה יציבה ונבונה, כיאה למלכה, לא נערה קלת דעת והפכפכה," הם אומרים ומוסיפים: "גם המלך אינו נער; הוא לפחות בעשר שנים מבוגר מכפי גילו. הוא יודע מה ערכן הנכון של הנאות חולפות לעומת חשיבות תפקידו."

* 2 במאי 1953, לכשיהיה בן 18.

כתב דניס טרסל (58), כי היה מוריש 400 אלף ל"ש לאשתו, אילמלא היתה בר-בונית כל כך. במקום זה ביכר להוריש את הונו לאגודה הבינלאומית של מעשני מק-טרות, כדי לממן הוצאותיה של משלחת שתצא לאפריקה, תחקור את העצים המת-אימים להעשיית מקטרות משובחות.

אולם צוואתו של נורמן צ'רץ (8) היתה עניינית ביותר: "כיון שאני הולך למות, מפני שכנראה הייתי ילד רע ואלוהים לא רצה שאחיה, או אני מוריש את הספרייה שלי לאחי בובי, את המזומנים לחבר הכי טוב שלי פיטר, ואת ההשקעות במשותף לידידי גוס ברטלי ופרד."

הספרייה כללה שני ספרים, המזומנים — קופת חסכון ובה 350 סרוסה וההשקעות: שלושה תשלומים שבועיים ראשונים בסך 5 פני כל אחד בחנות הספורט, על חשבון כדורגל.

המחלקה המשפטית פסלה צוואה זו, טענה בדין וחשבון שלה: "... בהתאם לסעיפי חוק הירושות (1812) ותיקון (2) לא הוגדר ה-רכוש כדבעי..."

ארצות הברית חסע הכלכות

פרד מקמנוס (17) היה נער נאה ותלמיד מצויין, אך בבית הוריו לא התנהלו חייו כשורה. למרות שכל שכניו ומכריו טענו שהוא ילד מצוין ומנומס, הרי אביו, איש עסקים מברוקלין, לא ידע לנהוג בבנו בדרך הנכונה. טען פרד: "הם היו מאמינים לכל אחד, אבל אף פעם אחת לא האמינו לי. כשקרה משהו, תמיד היו בטוחים שאני ה-אשם, הצדיקו את הצד השני."

מססיים את בית הספר, התגייס לחיל-הציי האמריקני, רצה לצאת לקוריאה, אמילו על גנת שלא לחזור. אולם כיון שהבדיקות הפסי-כוסטניות הוכיחו שרמת האינטליגנציה שלו היא בהרבה למעלה מהמוצע, קיבל פרד תפקיד משרדי באחד המחנות.

במחנה עסק בשני דברים: בקליעה, ובכת-בת מכתבי אהבה לחברתו דיאנה וגלוס (16) מרוצ'סטר שבמדינת ניו-יורק. יום אחד עזב פרד את המחנה, יצא בדרך לחופש. כיון שנסע בדרך "הטרמפי", לקח עמו את האקד-שלו "ליתר בטחון."

הוא היה סנוב. כשהגיע לבית הוריו, ניסה לשאול את מכונית המשפחה, אולם ההורים סרבו לחיתה לו. הוא יצא לבקר את אהובתו. לאחר שיחה קצרה החליטו השניים להתחתן, אולם חוקי מדינת ניו-יורק לא אפשרו זאת. מפאת גילה של דיאנה, הווג הצעיר נכנס לספרייה ציבורית, עיין בספרים, גילה כי במדינת מינסוטה אפשר להנשא גם מתחת לגיל הבגרות, מבלי רשות ההורים-השניים תפסו עמדה בכביש הראשי, ניסו לעצור מכונית הנוסעת בכיון למינסוטה. סוף סוף השיגו טרמפ לדרום: במכוניתו של סטודנט בן 19, חיליאם ברברמן. לברברמן היתה מכונית פלימות מפוארת עם צמיגים חדשים.

מספר פרד: "אחרי שנסענו כמה דקות שמתי את האקדח על ברכי, ואמרתי לו לצאת. הוא סירב, לא אהבתי אותו ביותר, הוא היה סנוב... לא היתה לי ברירה, ירתי בו... כנראה שקלעתי למטרה, משום שהוא לא הספיק להוציא אגה..."

לאחר שמקמנוס ערך חיפוש קצר בבגדיו של הסטודנט, הוציא מהם 12 דולר, יצא בדרכו למסע הנישואין. כאשר אול כספו, עצר ליד חנות, נכח כי בעל החנות יושב ומסתכל בסלביזיה. פרד ביקש ממנו כסף אך התנזר וניסה להתנגד. שוב לא היתה ברירה; פרד ירה באיש כשאשת התנזר החלה לצעוק, נאלץ פרד לחסל גם אותה.

תחנתו הבאה היתה מסעודה, גם בה דרש כסף. כששתי מלצריות החלו לצעוק ירה בהן. "איני יכול לסבול צעקות..." הסביר. אך כשהגיעו למדינת מינסוטה נתברר לזוג שאת מטרות הסופית לא ישיגו. הספר שעיניו בה הטעה אותם. גם במינסוטה אי אפשר להתחתן מתחת לגיל 18 בלי רשות הורים. בירכה חורה הפסה המשרטה את הזוג ה-צעיר, הפסיקה את ריח הדבש.

בבית הסוהר הצעירו השלטונות מכתבי אהבה מתאו של מקמנוס לתא דיאנה. הצעיר ביקש לעבור למדינת ניו-יורק, בה יוכל סוף סוף למות בשקט על כסא החשמל. אולם למשרטה היתה דעה אחרת: הם של-חוהו לבדיקות בבית חולי רוח.

שבו לסמלים ריקים ולמסגרות תמות, שביקש לעצמו חיים של חרות וטעם ב' רחובות המדינה החדשה, כשם שביקשם פעם בין אילנות היער של משמר העמק. תוצאות המאבק הפכו נחלת היסטוריה. אין פרט במדינת ישראל בשנת 1953 אשר אינו משקף במשירו תוצאות אלה. אולם בשדות ציבא ותניא, בחוצות שכונת התקווה ושכונת מחנה יהודה, על ספסלי הסנוניות העברי וליד שולחן הכתיבה של משרד מפלגתי אל מוני יקחו צעירים, מלמתיאם ולא-פל מתיאם את שני הכרכים של ספר ה' מלמ'ח לידיהם, כשמצחם קמוט ושאלה מעורפלת מרחפת בלכם: האם אכנס נכנר הספר, או שמא נסתיומו רק שני כרכיו הראשונים?

אנשים

ליד הגדרה

בשנה שעברה הגינו **ראובן אלוני**, איש האדמות המוכרות במשרד החק לאות, את כוחו בקפיצות דרך המדורה בשני מואנים (ראה אגרת תערוך). השנה שוב ישב ליד המדורה, אך נמצע מקסי צות: הוא חיכה בכל רגע ללידת בנ/ בתו הבכורה, שהיתה צריכה להעריך, לפי חישוב מדויק, באותו לילה. חברו ליד המדורה, **יהושע (ביוש)** פלמון (ראה בסדנה), ניהם את אלוני בבוזחה על היהודי שאשתו התלוננה כי אינה מרגישה בטוב. תשובת היהודי: וכי מי מרגיש את עצמו בטוב בימים אלה?

כשעבר גבר נושא מגשים ליד המדורה, שאל מלמתיא חתיק: מי זה? ענה רעהו: מה איכפת לך? שים לב למגן שים! העיר הראשון לשכנו, מי שהיה ראש המפקדה הארצית של בהנגה: זוהי הגישה המטריאליסטית! השיב **משח** פנח: כן, אבל זהו המטריאליזם ה' חלבארי!

מלמתיא חתיק אחר, **ירוחם כהן**, זכה לכינוי חדש. מעריב המזכיר אותו באחת הכתבות, קרא לו בטעות, ירוחם לוי. השם נדבק מיד, מאיים לחמוס את מקום כינויו הקודם, הגינני.

סיכם את המצב חיים (היי דומה) חפר: היה זה יום עצמאות נוסף. אמר פקיד גבוה, כשהוא במיצע ה' חיפאי כיצד מצדע הרמטכ'ל **מרדכי** (מוסקה) פוקלף בישיבה ומקבל את המיסוד כשהוא מרכיב מסקטישימש: רוח הפלמח עוד לא מתה!

הממונה על תחנת קול ישראל בירושלים, **אליהו כרמל**, סיכם באוסן מקר רי את יום העצמאות בשידורו מהר הרצל: נו הפעם הראשונה אנו חו' גנים את חמש שנות קיום המדינה.

אצילות אחיבת

את הקואליציה העירונית החדשה בתל אביב המשיל לחי נשואין סגן ראש העיר **סעדיה שושני**: לפני החופה רבים, אחר כך מוכרחים להסתכל. לשלושת שומרי האלבניים של סא-רוך מלך מצרים לשעבר, נוסף רביעי: ענק שייצג תפקידו העיקרי: לשמור על המלך היונגו **פואד השני**, מפני חטיפה.

המצביא הצרפתי מימי מלחמת העולם השני **שארל דה גול**, ערך ביקור נמוסין אצל הבי של טוניס, וזה במתנה יקרה: שעוני זהב לו ולרעייתו. סימן שבי של הערכה: נשיקת ידו עליידי הבי.

העתונאית האמריקאית **דורותי טו-מפסון** העמידה עצמה בראש מסע אנטי ישראל, במסגרת שבוע הסברה ערבית בניו-יורק. במסיבת קוקטייל נפגשה עם פקיד הצירות הישראלית שהוצג לפניה, שאלה אותו: כתיך תאלק?

לקראת משחק הכדורגל של עתונאי הספורט נגד שחקני הבמה (ראה ספורט), הוצע **נחמיה בן-אברהם**, סיפור ה'בוקר' וקריין הספורט של קול ישראל, כדי להוסיף מתח לתחרות, להציב את המבקר דיר חיים **גמזו** כשוער בק' בוצת העתונאים.

גילה אימפרטרו **משח ואלין**: לפני זמן מה הודיע לי הקומיקאי ה' אמריקאי **בוב הוס** על רצונו לבקר בישראל. כאשר גניתי למשרד החוץ לי הסדרת העניין, ביקשו ממני שאביא המ' לצות על אוסיו של השחקן, להוכיח שאינו אנטי-שמי או אנטי-ישראלי.

בגידול הפלמ'ח בשנות המאבק, הוא נתן גם את הפוסטים הצבאיים, את הרוח והסגנון, שאיפשרו לצבא קטן והסר ציוד לצנח את הצבאות הסדירים הגדולים של הערבים, שלקו בכל הליקויים המסתוריים של הצבאות הסדירים בעולם (ראה טיכמו של יגאל אלון בספר הפלמ'ח. המופיע בעמוד 16).

התגלמותה של רוח זו ושומריה היו המפקדים, שגדלו בשורות הפלמ'ח ושי לא סיקרו עתה רק על חטיבותיו, אלא גם על יחידות אחרות, כמו יצחק שדה ושמעון אבידן.

היה זה טיפוס חדש של מצביא, שני צינו הבולט ביותר היה יגאל אלון, ליד כפר-תבור (בשנת 1918) וחניך בית-ספר כדורי, שיקב בביתו את אוירת ההגנה עם חלב האם, נבחר אישית עליידי יצחק שדה, שטיפת אותו עוד בהיותו טוראי, הצטרף למשק גינוסר, הפך מפקד הפלמ'ח בה' יתנו בן 27, ואמר, בהגיעו לשיא תהי' לתו: אין, לדעתי, משלחיד ששמו צבאיות. הצבאיות חייבת להיות שלי' חות, ממנה חוזר האדם לעבודה יוצרת.

ב'ד בנובמבר, 1948, כשהקרב על הר' רך לנגב עמד בשיאו, פורק מטה הפל' מ"ח, דוקא ברגע שהפלמ'ח הוכיח בצור רה החותכת ביותר את כוחו הנפשי ואת יעילותו הצבאית, נעשה הצעד ששם את הקץ לחייו, אף כי אפשר לומר כי באר' פן מעשי הגיעה דרכו לקיצה כשהניפו חיילי צה"ל את הדגל על חורבות אלה. ירין ולפקוד התנגדו. ההחלטה נתקבלה עליידי דוד בן-גוריון אחרי ישי' בת מפקדים, בה הביעו גם לא-מלמתיאם, כמו יעקב דורי, יגאל ידן, חיים לסקוב ודוד (מיקי סטון) מרכוס, את דעתם נגד צעד זה. הגנסיון לתרצו כצעד ארגוני גרידא, שאינו פוגע במלמ'ח כשלעצמו, אלא בא רק לבטל מטה שהפך מיותר, לא שייכנע איש, והוסר עליידי בן-גוריון עצמו כעבור חודשים מעטים. (אמר יגאל אלון: "למה הדבר דומה? למי שיבוא ויאמר, אני בעד קיום המדינה, אלא שאני נגד קיום הממשלה!")

הכל הבינו כי החלטה זו תהיה בעלת השפעה מכרעת על דמותו של הצבא ה' ישראלי, שהיה דומה מעתה לצבא ה' בריטי ולשאר הצבאות אשר הפלמ'ח פסל את דפוסייה. אולם רק מעטים מאד הבינו שהיתה זאת החלטה הרבה יותר מכרעת, לא רק דמותו של צה"ל היתה מונחת על כפות המאזניים, באותם ימים גורלים, אלא דמותה של מדינת-ישראל כדור הבא.

היוכות טושטש מאד עליידי גורמים מפלגתיים. כמעט כל מפקדי הפלמ'ח היו בני הקיבוץ המאוחד וסגלו לאחדות העבו' דה במפ'ים (אף כי בלטו בפלמ'ח גם אנשי מפלגות אחרות, כמו אליעזר שו' שני, איש מפא"י, ששלט בכל העניינים הכספיים של החיל). היתה זאת עובי' דה כמעט מקריה, שנבעה מכך כי כל מפקדי הפלמ'ח באו משורות הטוראים שהתגייסו ב'1941. מאחר שאו נתן ה' קיבוץ המאוחד את תמיכתו המכרעת ל' פלמ'ח — בניגוד לכל שאר התנועות — היו בניו המפקדים הבולטים ביותר, ולא רק המפקדים אלא גם רוב הדמויות הס' גנוניות שהכנו את רוח הפלמ'ח לשם דבר — כמו בני (הפוליטרוק) מהרסק, אולם היוכות המפלגתי לא בא אלא להעלים את העיקר, איש לא סיקפק בי רצינותו כנאמנותם הישראלית והציונית של יגאל אלון, ישראל גלילי, נחום שריג וחבריהם, האנשים שנה עתה ניצחו על קרבות העצמאות. הגינו שהיה קיים היה אמיתי יותר ועמוק יותר. והוא היה ברור בשעה שהפלמתיא הראשון שפך את הציבואת הראשון לתוך הפיגנאן ה' ראשון.

מסגרת מול תוכן. היה זה הגינוז בין השקפת-עולם שלא האמינה בהמשך כוח התנדבותו של הנוער העברי, ובין השקפת-העולם של אותו נוער עצמו. היה זה הגינוז בין דוסוסים ישנים ומעור בשים שהתימרו עתה לתת כיוון למדינה שקמה בדם הצעירים, ובין סגנון-החיים של אותם צעירים עצמם.

לא היה זה סיכסוך בין דוד בן-גוריון לבין יגאל אלון, אולם היה זה-סיכסוך בין כל אשר מסמל לא בין בן-גוריון לבין כל אשר מסמל יגאל אלון.

מצד אחד עמד כוח השררה, עקרון ה' פקודה, הסמלים המבריקים ועניייתיה כן של מסגרת שהסכה מטר-בפני-צ' מה.

מצד שני עמד הצעיר העברי האלמו', עם כוח התנדבותו ואמונתו, הצעיר

אנו מביעים את התנצלותנו בפני עורך הדין מר קאויס על אשר בבית-הדפוס שלנו נתפרסמה כתבה שהיתה עלולה לפגוע בשמו הטוב.

מוכן שהנהלת בית-הדפוס אינה יכולה לבדוק את כל החומר המודפס בבית-הדפוס, אולם ל' אחר שגילו את אוניגו על תוכן הכתבה — אנו מביעים את צערנו על הפגיעה שנגרמה למר קאויס.

דפוס ישראל בע"מ

צ'ינקורפיה

יונה

רינדזונסקי

רח' הקישון 6, תל-אביב

גלופות קו גלופות רשת

רח' הקישון 6, תל-אביב

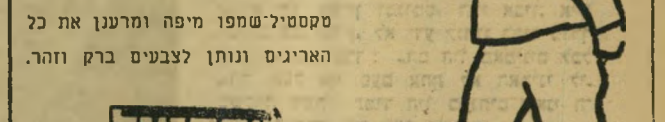
גלופות קו גלופות רשת

דפוס ישראל בע"מ

צמר יהיה רך יותר

כל אריגי' רגישים מתחדשים אם מכבסים אותם בקצף רך של סקסטיל שמפו ללא אלקלי. סקסטיל-שמפו מיפה ומרענן את כל האריגים ונותן לצבעים ברק וזהר.

המפיצים היחידים חברת "גורית" בע"מ

מזל טוב

לנשואיכם. סדור ביתכם אינה דאגה יותר. פנקס הקניות של

להלן 9 התחרויות החשובות של ה' שבה, 2.5.53 בבריטניה השם הראי שון בכל קבוצה מציון את הקבוצה הביתית. ציין במשבצת הריקה בכל שורה: אם אתה מנחש שהקבוצה הראשונה (המא' רחת) תוכה בתחרות — רשום א'. אם אתה מנחש שהקבוצה השנייה (האור' רחת) תוכה בתחרות — רשום ב'. אם אתה מנחש שהתחרות תסתיים בחיקו — רשום X.

תוצאות נחשון מס. 8
1. (X); 2. (ב); 3. (ב); 4. (R); 5. (R); 6. (ב); 7. (R); 8. (X); 9. (R); 10. (X); 11. (R); 12. (R).

נחשון מס. 8 התקרב ביותר לפתרון ה' נכון משה ניטימוב, שכונת התקווה תל-אביב וזכה במנוי חיים לשגשה חדשים.

תוצאות אחרונות

1. בלקפול — בולטון וונדררס	—
2. ארסנל — ברנלי	ארסנל
3. אסטון וילה — ניוקסל	תיקו
4. צ'רלטון — טוטנהם	טוטנהם
5. צ'לסי — מנצ'סטר סיטי	מנצ'סטר סיטי
6. דרבי — פרסטון	דרבי
7. מ'ל'סטמוט — מידלסבורו	פורטסמוט
8. סנדרלנד — קרדיף	—
9. וולבס — שפילד	—

המנחש נכונה את תוצאות של 9 התחרויות, יזכה במכשיר רדיו תוצרת פיליפס. המנחש נכונה את תוצאות 8 תחרויות, יזכה במינוי חיים שנתי על העולם הזה. פרסי תנחומים ינתנו בכל שבוע לפותרים אשר תשובותיהם קרובות ביותר לפתרון הנכון.

חתוך את הטבלה המסומנת יחד עם התלוש, או העתק את הטבלה וצרף אליה את התלוש הגנור, שלח אותם עד יום ו' 1.5.53 (ועד בכלל) למערכת העולם הזה ת. ד. 136 תל-אביב. יתקבלו פתרונות שישאו חותמת דואר עד יום 1.5.53. על המעטפה יש לציין: נחשון מס' 10.

השכ: הכתבת:

סרטים

אחרי אלפיים וכו'

בקצה הדומי של הרצליה מביהק בניו חדקומה, אך רחב, הנושא את השם "אולפני הסרטה בישראל". באולפן, המצויד במכונות אמריקאיות חדישות ואשר עובדים בו מומי חים בריסים ומקומיים, הושקעו מאות אלפי ל"י. הסכום המדויק מעולם לא פורסם, כשם שמעולם לא הוכחש שחלק ניכר ממנו כוסה על ידי משלם המסים הישראלי.

מאז הונחה אבן הפינה לאולפנים, לפני למעלה משלוש שנים, הוה כל צעד שעשו אנשי האולפן, בראשם יהושע ברנדשטר (61) ואשרו מארגוס קלאונר (48), בתופי פרסומת כבדים. האולפן החל פועל למעשה לפני כשנה, אולם רק באחד מימי השבוע שעבר יכול הציבור לראות את פרי העבודה הראשון, כאשר הוצגו בפניו שני הסרטים הקצרים הראשונים שעובדו בהרצליה*. המחז זה שנתגלה על בו הקולנוע לא היה מרהיב.

שנת אלפיים ושלד"ש. הראשון כי סידרה אינו יומן כרמל משוכלל, הנותן, בסידרה של תמונות, ללא סדר או הגיון, רשמים (חיוביים) של תורם אמריקאי למג בית המאחדות. בעת כקורו בישראל. "יש לקחת", העיר אחד הצופים בסרטו של ברוך דינר (שהפיק, כתב וביים את הסרט), "ששום אמריקאי לא יתיחס אל הסרט ברצינות. כי אם כך יעשה, יחדל מיד לתרום למגבית ויצפה כי ישראל תחיל לתמוך באמריקה המסכנה שלו".

בעלות השחר". אולם, בעוד שסרטו של דינר הוא תעמולה גלויה, צעקנית, שאינה מודקת בעובדות אך חסרת יומרות אמנר תיות, התכוון מחבר-במאי ליאופולד (איה) לאהולה להוציא מתחת ידיו (בשביל קרן היסוד) סרט אנשי גדול. בעלות השחר מצ' לית, בעשרים אינו, להפיק כמות עצמם סרט חוצלארצי אינו משיג בשעתיים.

בניגוד לשנת אלפיים ושלד"ש, כאן הכל שחור — המצב בארץ מיואש, עולים חדשים נאלצים למכור את כל רכושם כדי להתקיים. זהו משהו בלתי מתקבל על הדעת אודות עולה חדש, שקרן היסוד הביאה אותו לאש- תאול. הוא מתיאש מן המקום, מהגר לעיר ערבית נוטשה, אבל חוזר אל גן העדן ה' קרן-יסודי לאחר שבנו ובתו בורחים מן הבית אל ההרים.

יהונתן זמלי". לאחר שתי היצירות האלה, נראה (בסעו) יהונתן זמלי כסרט בעל רמה נמוכה. הבמאי, אנרי שניידר, הוא בלי ספק איש סרטים אמתי, אלא שהוא

הפרסומת קבעה כי שלושת סרטי התכ נית הוכנו בהרצליה, אך האמת היא כי שנת אלפיים ושלוש עובד בארצות-הברית.

היה כבול לתסריט (שהוא עצמו עיבד) שהיה מושתת על תמצית מאת מרגוס קלאונר נר שהיה מבוסס על סיפור מאת חיה קאופמן שהיה (אף כי זאת לא צויין בכתובות ה' סרט) שאול מחמשים סרטים ורומנים יעירים, לפחות (בין הסרטים : עצם מעצמינו).

הסיפור : שני ילדים עיובים נאספים ב' איטליה על ידי שני חיילים מן הבריגדה (נתן כוגן וקלמן קונסטנטין), מובאים לאי רקי, למושבה (או מושב) בהם יש לשני החיילים לשעבר משקים, שלעומתם מחזירה חתונה של האיכר העשיר ביותר במדינה איובה, ארצות הברית. לאחר שנים מתגלה אם הילדים (שושנה

אורה עדו, מיכאל רב, נתן כוגן, "יהונתן זמלי" שהיה כבול, שהיה מושתת, שהיה שאול...

כדורגל

מי יאמן את הנבחרת?

בתקופה שמאמן הכדורגל הנודע גרי בית הלוי היה מאמנה של קבוצת מכבי תל-אביב, היה ברור כי רק הוא מסוגל לאמן גם את הנבחרת הלאומית.

לפני חדשים חלה תזווה בקרב המאמנים בארץ. גרי עזב את קבוצתו, עבר לאמן את הפועל תל-אביב. גאול מכליס בא מפתח תקוה כדי למלא את מקומו. בעוד שאגין פולאק נכס את הפועל חיפה, מילא את

שחקנית בשער

על מגרש הדשא של הפועל תל-אביב בינו עלו כמה צעירים שלא נראו כלל כשחקני כדורגל, החלו לבעוט בכדור שנע לכל עבר, פרט למטרה. היו אלה עתונאי הספורט שה' חלו להתאמן ביחד עם שחקני הפועל לקראת ההתמודדות בחג השבועות עם נבחרת שח' קני הבמה בארץ.

היתה זו שעת כושר נוחה לכדורגלני ה' פועל ללגלג על אותם הכתבים שביקרו אותם מדי שבת בשבת, ברוב הפעמים, לא לטובה. נעלי העבודה הכבדות של אחדים מהעתונאים, צבע העור הצחור והרגלים הדקיקות עשו את האימון למשעשע ביותר, לפחות בעיני הסקרנים המועטים שנוכחו.

בחדר ההלבשה, שכחו הכתבים את עיני פותם מהאימון הקצר, ניהלו ויכוח חריף, כל אחד מהם שאף להיות מוצב כחלוץ מרכזי, מבקיע השערים. הסיבה : בכסית נסופה שמועה כי חנה מרון תמלא את תפקיד השור ער בקבוצת שחקני התיאטרון.

כדורת

משחק אריסטוקרטי

בומן שתושבי הארץ נאנקו תחת המגף הרומי לפני כאלפיים שנה השתעשעו ברומא במשחק מזור שבידר את אוניו העולם העצ' לים. המשחק האריסטוקרטי : כדורת. כמה אנשים גלגלו כדורי עץ עגולים בשדה הפתוח, ניסו לפגוע במטרה שניצבה ממולם.

משך מאות שנים עבר השעשוע לתצרות מלכי אירופה, ביחוד לגרמניה, אנגליה והר' לנו, הפך בתקופה המודרנית למשחק נפוץ בקרב האוכלוסיה העשירה בארצות הברית ובדרום אפריקה. אולם בעוד שהאמריקאים חק קפאו על שופרים שיכללו את המשחק והוסיפו לו נופך מלהיב * נשאר הדרום אפריקאים שמרנים לגבי המשחק שהובא על ידי המתישבים ההולנדים.

לפני כשנה החליט ישראלי מדרום אפריקה, מקס שפיץ, מנהל פלטורט, ליוזם הקמתו של מגרש דשא לכדורת. כדי לרכוש שטח ללא תשלום פנה אל הכתובת הבטוחה ביותר : אברהם קריניצי, ראשה של רמת-גן. קרי ניצ' הסכים מיד להקשות שטח בקרבת האיצי טדיון הגדול, אולם דרש מהיוזמים להקים את מפלעם בכספם הפרטי.

כדורת, שנועד לברר אנשים בגיל העמידה, לא יוסיף מאומה לספורט הישראלי, פרט לשעשוע יקר לכמה בעלי יכולת. אולם אילו השכילו הרומאים בשעתם להשריש את המש' חק בארץ, במקום לשרוף את בית המקדש, יתכן והיה לישראל לפחות משחק אחד בו היתה שולטת ללא מתחמים.

* כדורת אמריקאית, שהומצאה למעשה בגר' מניה, בה נשלח הכדור, בעזרת שתי אצבעות לעבר שורה של עמודי עץ במטרה להפיל ר' בים מהם עד כמה שאפשר.

מקומו של גאול במכבי פתח-תקוה. התמונה ששונתה, לפחות לגבי אחד ה' צדדים, מכבי, גרמה לשערוריה מוערת בהתאחדות לכדורגל.

חדשים ספורים לפני שתי תחרויות גדור, עם יוגוסלביה ויוון, על הגביע העולמי, עדיין אין מאמן לנבחרת ישראל. גרי, שהיה המועמד הבטוח, נתקל בחומה שהיה חלק ממנה משך 26 שנים. החומה : מכבי.

בינתיים לא הוחלט דבר, השחקנים לא נקראו אף לאימון משותף אחד. אמר גרי : "המוצא היחיד הוא למנות מאמן שלישי. אבל דחילקום, עשו משהו לפני שיהיה מאוחר מדי".

רביד), במעברה דלה. היא באה לדרוש את יליה, אולם לכשהיא רואה את רמת החיים בבתייהם החדשים, היא מתרת עליהם. עבודות נאות למדי. קודם ליותר : ויכוח בין האם לותיקה, בו מצדיקה הותיקה את קיום שתי דרגות החיים בארץ — אהת (גבוהה) לעולים משכבר והשניה (נמוכה) לעולים חדשים.

המסקנה האחת אליה אפשר היה להגיע בסופה של הצגה מעוררת מחשבות נוגות ביותר : מבחינה טכנית אולפן ההסרטה בהרצליה יכול להוציא עבודות נאות למדי. עכשו הגיעה השעה למצוא את התסריטים, הבמאים והשחקנים שידעו להפיק בו יצירות אמנות של ממש.

תשבץ השמות

מאוזן : 1) השופט בעל שבעה השמות ; 4) מעמדה היה שוה לזה של ולפה ; 8) שם פרטי, נגור מנעמי ; 10) היא לא תיפול שנית ; 12) אחד מכלי הקיבול המקובלים ביותר ; 13) "ואמר לך... חיי" (יחזקאל ט"ו) ; 16) תפקידו של אייזיק הלוי הרצוג ; 17) ילל, בכה קטועות ; 19) הבן שלה ; 20) אחד משני מושבי הקראים ; 21) מגדולות חברות הנפט בעולם ; 23) יחיד, ציחי משורש נשא ; 24) המערבית והצפונית שב-48 ארצות הברית ; 26) קיצור חיבה של יורם ; 27) תן וקול נביחה הכלב ; 29) תוארו של חותנה האחרון של ריטה היותר ; 31) גדול מפעלי הטקסטיל בארץ ; 33) בין הגרב לקרקע (ברוב המקרים) ; 35) פעמים זה יריו ; 36) קיבוץ בו שבתו אנשי סנה ; 38) צד הגוף ; 39) חבר הנהלת הסוכנות וחבר הכנסת ; 41) מלכוש שהיה מעניק קצינות בימי ישעיהו ; 43) קריאת בוז ; 44) על שמה נקרא מחנה הע' בודה של האסירות. מאוזן : 1) סבו של מנשה ; 2) אחד מארבעת בני ההגדה ; 3) יש החושבים אותה לחייה דמ' יונית, אחרים — לגאוח סתם ; 5) בעלן של 7 זעזעלה ; 6) מנהיג נאצי שפלט לאנגליה ; ע) קריאה המשמחת את לב השחקנים והצופים ואינה נותנת למסך לרדת ; 8) תפקידם של הויס

15 puzzle grid with numbers 1-49 in a 10x10 layout with some cells shaded black.

ואוריל ; 9) זוג אחים תנ"י שאחד מהם ידוע לשמצה ; 11) זאת דרושה שבביל להבין ; 14) משום מה הוא צהוב, אבל רק בשירי ילדים ; 15) כיוון שזה שם האלוהים כותבים ט"ו ; 18) מה שתלמידי ישו הביאו, לפי דעתם, לעו' לם ; 20) עשיו היה דודו ; 22) אחת מאבני החו' שן ; 23) עץ המרבה לגדול בין תל-יוסף לבית אלפא ; 25) כרויה היחה אשתו ; 28) אחת בארבע נשות יעקב ; 30) לפעמים קוראים לה גווייה ; 31) מידת שטח ; 32) יבשה מוקפת מים ; 34) הסוסים מושכים אותה והיא בת הפ' רה ; 36) קוראים לו גם סוהר ; 37) כינוי הכ' בוד של אבי ישראל רוקח ; 40) מלה אחת משם חברת תעופה ידועה בלוד ; 42) החייל המצוח' צח ושומר המשמעת ביותר בצבא.

פרסי ספרים לפותרי תשבץ הזוגות : יעקב שקל, בן-יהודה 8, חיפה. גבריאל קמני, מלון אפינגר, שדרות הכרמל, חיפה. נעים סופר, מקור ברנך, רשב"ם 9, ירושלים.

פרסי ספרים לפותרי תשבץ האישים : שמעון לובין, סבריה. רחל מהודר, רח' אלנבי 11, תל-אביב. אורי רייזפלד, רח' באר-שבע 21, רמת-גן ב.

משום טעמי בטחון, טרם הגיעה השעה לניתוח כולל ופומבי של לקח המלחמה בכלואו. ברם, מן הראוי לציין כמה ציונים העושים להבהיר ולהסביר את גורמי הנצחון העיקריים, ביניהם את נקודות-התורפה של האויב, אשר כמובן, הפקנו זמן תועלת. והגם שבצאות ערב שונים היו אפשר בכל זאת לסכם את החולשות המשותפות פחות או יותר, לכולם. להלן העיקריות שבהן:

● מלחמת מדינות ערב בישראל היתה מלחמה משלימים כפול על עמיהם, שלא מצדדים האורגניים של עמים אלה, כלומר שלא לשם הגנה על קיומם או על חירותם. עובדה זו היא שריפתה את כוח עמיתו של האויב וגרמה שייקלה ברוח נמוכה, בעוד שהישוב העברי נלחם הפעם למען קיומו וחירותו — מלחמת אינ-ברירה, מבחינת סיכויי האחרון, תוך ידיעת תוצאות כשלונו האפשרי וצדיקת מטרותיו. הצבאות הערביים לקו בחוסר מיקוד עליון אחיד, בבחינת רשות-מלחמה עליונה לכל החזיתות. ממשלות ערב היו מחולקות ביניהן, לפי אהדותיהן השושלתיות ולפי יגודי האינטרסים המדיניים שלהן ואילו כל אחת כשלעצמה לקחה בחוסר אחדות אומית וחברתית בתחומיה. היא, כל אלה היו שיגים לעזרה ההדדית, שעשויות היו להגיש לו, ובשל לחיאתם כוחותיהן ולניצול נקודות-התורפה בחזיתותיהן, ובשל כך חלשה היתה עמיתן כשגויצ תור האופנסיביות שלנו.

● לעומת אלה, במחנה אנו, שררה בדרך-כלל אחדות לוחמת. כל העם על כוחותיו המדיניים, סרו למרות אחת ונלחמו בסיקוד-עליון אחיד, במלוא המשמעות המתחייבת מכך. האויב לא מיצה את מלוא הפוטנציאל של כוח-האדם שלו. למעשה גייסו ממשלות ערב צבאות קטנים לגבי אוכלוסייתן, אם כי בצמצומם זה, עלו מבחינה מספרית, על כוחות צה"ל, אולם לא כדי השגת יתרון מרבי. עובדה זו מתבארת בנחשלותם הכללית של המשטרים הפאודליים בארצות ערב, שאיכות שליטיהן למצב המדיני-העמ, ופחדם מפני תסיסה חברתית הכרוכה בהרמתם של אלה משפל הבערות והתחלואים שבהם הם נתונים, הצבת הצבאות הסדירים על הגנת המשטר הפנימי, בלא עתודה עממית מאורגנת — שמא יקום העם המאויים, על שליטיו.

● כנגד זאת, היישוב העברי מיצה את כוח-האדם שלו מיצוי כוללני. היחס המספרי של הכוחות המדיניים, לגבי האוכלוסייה, הכריע לטובתנו.

● רמת ההשכלה הנמוכה אף היא הגבילה את כשרם של צבאות-האויב. ארגונו של צבא חדיש, הוא מפעל מורכב ומסובך. הבנת קורנות המלחמה, ידיעת השימוש באמצעי הלחימה החדישים והפעלתם המדויקת של מכשירים טכניים, מחייבות רמה השכלתית ותרבותית גבוהה, ביחס. ואילו צבא אות ערב לא תמיד הפעילו בעילות מספקת אף אותם אמצעים שהיו בשרותם, אם כי גיעו לרמת-פעולה גבוהה, לגבי הברות שררה בכלל בשרותיהם. לזכותם, היתרון האינטי לקטואלי של הלוחמים העבריים הגביר את יעילות כוחותיהם. זו ואיפשר לנו לנצל ניצול נמרץ את מעט נשקנו, אף להגיע לכושר קטני גבוה.

● הצבאות הערביים למדי את מיבניהם וחיקו את אורחות לחימתם של צבאות אירופיים, מעשה תעתיק, ללא אבחנה, בלא לסגלם לנתונים השוררים. מבנים אלה אצל עמי אירופה, נוצרו, בדרך של התפתחות היסטורית, אולם לא התאימו לתנאיהן הכלכליים המדיניים והמנטליים, המיוחדים וזם לארצות ערב הנחשלות. מאכן ודאי גם נבעה העובדה שהגייסות הערביים נקטו דרכי-לחימה ותכסיסי-קרב פשטניים וברמה נמוכה ביחס, כשאויבם מספר לימים. הם נזחו כליל את ניצול דרכי הלחימה הזעירה (כתוספת והשלמה למערך כוח הצבאות הסדירים), שיטה ההולמת יפה את אופיים ובשרם של הערבים, המתאימה לנוף הארץ ולנתוני המערך. כן, כנגדם, הטיבו רוב מפקיניהם, ללמוד מניסיונם של צבאות זרים, אולם עם זאת נשארו נאמנים לגישתם המקורית בהתאימם את המבנים ואורחות-הלחימה לתנאיהן המיוחדים בכוח אדם, בכמות ואיכות הציוד שברשותו, בטיב האויב, ובנסיבות המדיניות, וכן בשאר גורמים יציבים ובשתנים. הגמ"ח שות האופרטיבית, שהיתה תוצאה וגורם כאחד, היא שהייתו תו, ללא ספק אחד הגורמים הראשיים שסללו את הדרך לניצחוננו. בהשארית פתח למעוף, ליוזמה, לרוח תוקפנית ולמיצינות פתרונית דינאמית לבעיות המתחלפות, חדשות לבקרים, עלות ורדת עם השתנות המצבים. בזכותה נוצלה אסטרטגיית הגישה העקפית, עד כדי מיוזמה הגמור, מכעט. היא עזרה אורחות לחימה גמישות, ביחידות גדולות כביחידות קטנות, לפי שיטות הלחימה הסדירה ולפי דרכי הגוליה, וכעל לכל נקטה שילוב נכון של שתי שיטות גם יחד, בפעולות-יוזמה ובפעולות-לילה, בהתאם לצרכי המלחמה. רבנותיה זו וברכי הפעלת החיילות, איפשרה לנו במקרים רבים, להפתיע את האויב ולהכריעו ללא עדיפות בכניסונו ובאש — שכן ההפתעה, כידוע, הנה עקרון ראשי שון במעלה במלחמה.

● נכון שגם בצה"ל נמצאו יחידות גדולות וקטנות אשר חיקו אורחותיהם של צבאות זרים, וביחוד את הצבא הבריטי, שכל הנוגע למשטר ונוהג, דרכי-החינוך ושיטות האימון גם יחד. ואכן, נדבר מן החיילות, חזיתות אלה, על אף יסוד האנושי המעולה שלהן, נפלו מהאחרות בליכודן הפנימי, ברוח לחימתן ובין בכשרן הקרבי, בין שהמדור בר הלחימה סדירה ובין בפרסיוזאנית, ברם, למרבה המזל, כל וסיבות הפלמ"ח, וכן רוב יחידות השדה של צה"ל, נשארו נאמנות לתורה הצבאית-החברתית המקורית של ה"הגנה", והן שהכריעו את הכף.

● נוסף ליתרון שיטות האימונים והתפיסה הטקטית של מרבית יחידותינו, נהנינו גם מיתרון הנסיון הקרבי המוקדם. חלק ניכר של הלוחמים הישראליים עברו את "טבילת האש" הראשונה, ונתנסו במלחמה בימי המאורעות, בפלוגות המ"ש מר והטחון. כמה מהיחידות העבריות שירתו עם הצבא הבריטי, בימי מלחמת העולם באיטליה, ועל כל אלה, במאבק, ביבשה ובים, נגד הכוחות הבריטיים שהגנו על משטר המנדט בסוריה, נגד היחידות הפלמ"ח, ובראשן חיל הפלמ"ח, רכשו יסיון לחימה רב-ערך בשני שלבי המלחמה הראשונים נגד הערבים המקומיים וה"מתנדבים" מהארצות השכנות, בטיב שלטו הצבאות הסדירים. אכן, נכון הדבר שנסיון חזירי זה לא כלל בתוכו הכשרה מספקת למספרות המודדות עם צבא אות סדירים ובווליים, ביחס, אולם הוא שימש, ללא ספק, הזדמנות יפה לרוב הלוחמים לעבור את משבר "טבילת

האש" הראשונה. רבים מהלוחמים — טוראים ומפקדים — רכשו נסיון קרבי אישי. הוא הדין לגבי המסגרות היחידות, חיות, החל מהחוליה והיחידה, דרך המחלקה, הפלוגה והגדוד וכלה במסגרת החטיבה. רוב רובן של היחידות הפולישות, היו חסרות נסיון קרבי כלשהו, הגם שהיו מאומנות יפה, במסגרות פשוטות, סטנדרטיות. אמנם, הלגיון העברי ירדני, וכה לנסיון כלשהו בדיכוי המרד של ראשי-על, בעיראק, וכן גם בשולי המערכה הבריטית על סוריה, ב-1941, אולם היה זה נסיון מוגבל בתכנון הצבאי.

● צבאותיהם הסדירים של הפולשים זוללו כבושר הלחימה של המפקדים המקומיים. דבר זה הוציא מעגל הלחימה אלפי גברים בריאים, המטיבים להכיר את הארץ והכשרת רים מלחמת-גדילה בעין. עובדה זו לא רק שהגבילה את היקף כוחותיהם המדיניים אלא שהשאירה רבים ללא ארץ גון ולא נלחמו כלשהו במאמץ-המלחמה, וכך גיטלה מהם האפשרות אפילו להגן על כפריהם במיעלות. גישה זו גם הגדילה את מספר המועמדים למחנות הפליטים, שהרי טב-עי הדבר כי אוכלוסייה בלתי מאורגנת במסגרת הגנתית, תהיה נוטה להכלה ומוססה, לאחר כשלונו של צבאות מר שיעיהם. לכן ארע ביישוב העברי: ה"הגנה" רתמה למאמץ המלחמה את רוב האזרחים. ארגונו של כל הנקרי דות העבריות במערכת קנה-הנגרות — וביחוד בהתיישבות החלוצית, בספר כעורף, — עשתה את האזורים העבריים לרשת מצודות-קיפוד שהותה את שלד מערכת ההגנה של היישוב והמדינה. דבר זה לא רק ששילב את רוב חלקי הציבור במאמץ-המלחמה, והפחית את תועפות הבהלה והנייה למנוסה, אלא ששרר חלקים גדולים של חיל-השדה מתפקדי-הגנה כבילה ואיפשר יחד עם זאת את התרכזותם לצורך תפקידים העיקריים — מיגור האויב בדרך של אופסטי-בה. אין ללמוד מכך שהכל היה שפיר במחנה. הנשיאה בעול המאמץ והלחימה לא התחלקו במידה שווה; התעשייה הכללית לא נוצלה במידת הצורך והאפשרות. לא חסרו נהגים מרוח-מלחמה ומעסקי ספרות ועוד מספר ליקויים שגב-עו מטיבו של המשטר המדיני והציבורי הפנימי. אך על הכל היה מיגור ניכר בגיוס כוח האדם ויצודו בשעה הנכר נה והמצופה, ברם, ככלות הכול, הארגון הציבורי הפנימי של היישוב העברי עלה לאין ערוך על זה של אויביו והוא תרם את חלקו בנצחון.

כך נצחנו!

סמך
ינאל
אלון

● החלטת המנהיגות הערבית בראשית המלחמה, לפי גות את האוכלוסייה הערבית מאזורים מעורבים שנכבשו, ההל-טה שנתכונה להקל על היערכות האויב, — נמצאה מחבלת קשות במערכותיה ומביאה בדעיבה, תועלת צבאית מדינית למערכתנו. מסתבר, כי בהחלטתם זו נתכוננו מדינות ערב לשני זברים: ראשית, למנוע אפשרות של היחצרות יחסים קצינים בין יהודים וערבים באזורים הכבושים, ושנית, "לנ-קוט שטחים" לקראת פלישתם הקרובה. אסטרטגיה זו הפ-כה להם לרושץ מבחינה צבאית, לא פחות מאשר מבחינה מדינית. עם ראשית הפינויים המתכוננים, נתערערה רוח הע-רבים, והפינויים הפכו לבריחה המונית אשר הוסיפה נטל ארגוני על הנהלת המלחמה הערבית. חסמה את עורף החת-בורה של האויב, בשעת הקרבות, ונשאה עמה רוח תבוט-נות אל מרכזי העורף הערבי. דבר זה הקל הרבה על כוחות ה"הגנה", ולאחר מכן על יורשם, הצה"ל, לטהר אותם שט-חיה ספר, שבהם הייתה האוכלוסייה הערבית סכנה ישירה. עובדה היא כי יהודים פינו אוכלוסים בממדים זעירים, ורק יסודות בלתי לוחמים, וקנים וילדים וחלק מן הנשים — ממקומות מסוכנים ביותר, דבר זה חיק את איומן-הצבור במגינים וליכד את האזרחים במסגרת מאמץ המלחמה.

● שירות המודיעין הערבי נחל כשלונות קשים, לא כל-כך בטיב הידיעות ששאב על כוחותינו, מבחינה מספרית, אלא בעיקר בהערכת איכותם של לוחמנו מבחינה נפשית וצבאית. בשל כך זולל האויב ביכולתו, הקול ראש בתכנון ממשותף וחשף נקודות-תורפה קלות וחזותיו. הפולשים הישלו את חייליהם במלחמת-בזק שנצחנה מובטח הוא בלא לתבוע מהם מאמצים וקרבות. ועל כן לא היו נכונים למלחמה עקשנית. מיגעת ועוקבת-המדם, איז פלה, איפוא, כי רוח הציבור הערבי וצבאותיו שחה, משנודעה להם האמת, ובמקום תק-וה והתלהבות השתררו, ברחוב הערבי, דכאון ואפס-תוח-לת, שכמוהם בשעת מלחמה כמפלה למצאה. כנגד זאת, שירות המודיעין הצבאי שלנו ביחוד מודיעין-השדה, לא הסתפק בלי קוט ובהמצאת ידיעות ועובדותיו לרוב, אלא גם השכיל לפרש את תוכנן ככל האפשר ולהסיק מהן מסקנות נכונות על אודות תכניותיו של האויב, על כוחו וליקויו. רבים מהמפקדים עשו שימוש מועיל בידיעות שנמשרו להם ואף הקדישו על מעט ממצים להגברת עילתו של מדור המודיעין והסיירות ביח-

דוניהם. אין ספק כי יעילותו של שירות המודיעין, הייתה אחד הגורמים העיקריים בתכנון ובביצוע הנכון של מרבית מבצעינו.

● חולשה נוספת במערכות האויב נבעה מליקויי המשר ור והנוהג בצבאותיו. המבנה הפיאודלי של החברה הער-בית שרר, למעשה, גם בחיי הצבא. המעמדות השליטים בכל-כלה ובשלטון האזרחי, היוו את מעמד הקצונה בצבא, אפי-לו בשעה שכמה מהם לא התאימו לתפקידיהם. ואילו, בני המעמד הנמוך כביכול, — הארסיים והפועלים — היוו את שורות הטרואים ושימשו, מה שמכנים "בשר לתות-חיים". המרחק בין הטרואים למפקדים, בכל הנוגע ליחסי יומיום, רמת-האימה, נשיאה בעול, ומידת-ההסתכנות, היה גדול עד מאוד. רוב הקצינים זוללו בחייליהם ורוב החיילים שטמו את קציניהם, וכך נתהוותה ביניהם מחיצה, ואזירה של אי-אמון השתררה בקרב חלק ניכר מן היחידות. ליכוד דם של הצבאות, שהינו תנאי ראשוני להצלחה — נתרופף, אם בימים כתיקונם היה בכוחה של המסגרת והמשמעת הפור-מאלית, לקיים את ליכודן של היחידות. הגה בימים קשים של מלחמה, גבר הריסון הליכודי ונתערערה במידה ניכרת, לא כן היה צבאנו. ברוב היחידות שררה צמידות בין המפק-דים לטרואיהם וליחידותיהם. היכרות אישית, היעור הבד-לים מעמדיים, יחסים של חברות בין הלוחמים לכל דרגותיהם, העמיקו את האמון ההדדי, הגבירו את הליכוד ביחידות, ועם זאת אף את יעילותן, נוהג ומשטר זה, לא רק שלא פגע במשמעת אלא הגביר אותה, שכן, הכרה היתה יסוד-מוסד, בשעה שגינות המשטר והסדר שימשו רק אמצעי שני במעלה, אם כי אמצעי שאין לחתר עליו.

● המפקד העברי, ביחוד בדרגות הראשונות והבינו-ריות, עלה בהרבה על המפקד הערבי, כמנהיג קרבי וכמח-נך. כל היודע את חשיבותו המכרעת כאדם המשפיע במישורן של הלוחמים והאזרחי באורח בלתי אמצעי על הנהלת הקרב, יבין על נקלה כי רמת הסיקוד הייתה אחד המנוסים הראשו-רים במעלה, בהשגת הנצחון.

● בעוד שהצבאות הפולשים היו זרים בארץ, ואף הנתשו על ערביי המקום, שאותם הם אמרו להושיע, כביר-כול — הגה רוב הלוחמים העבריים החתיקים, ביחוד המפק-דים, היטיבו להכיר את הארץ ולהיעזר במבנה הטופוגרפי, בעיצוב הנצחון.

● האסטרטגיה ההתיישבותית היתה, ללא ספק, היסוד האיתן שעליו הושתתה הגנת היישוב ומכוחה הושג הנצחון. במשך חמש-עשרה השנים שקדמו למלחמת השחרור נקטו המוסדות המיישבים, בהדרגה, ה"הגנה" ובהשפעתה, אסטר-טגיה התיישבותית, שהתחשבה בצרכים הגנתיים הכל-אמציים לא פחות מאשר בבעיות הבטחון של כל נקודת יישוב בפני עצמה. השבצת יישובים חלוציים, בעיקר קיבוצים, לתוך אזורים ערביים טהורים, על אף הדאגות והקשיים שהסבו ל"הגנה" ולמוסדות המיישבים, בימי שלום ובימי מלחמה, — היה, למעשה גורמים שרתקו כוחות-אויב ושימשו לנו בסיסי-זניקה, בשלב קרבות התנופה. יתר-על-כן, אותם יישו-בים שהוקמו לאורך עורקי התחבורה שבין איזור ערבי למש-הו, וכן בין הארץ והארצות השכנות, איפשרו לנו, למעשה, לתבר ולפצל את החזית הערבית עוד בשלבי-המלחמה הרא-שונים, וכן לעצור את שדרות הפולשים, בעצם שלב פליש-הם. לרושץ-המזל, מספר היישובים ששכנו לאורך צירי הת-דמות האויב, היה פחות מהמינומם הדרוש, כדי שיהיה בידי ה"ל לעצור בעד התקדמות האויב, בסמוך לגבולותיה המדי-ניים של הארץ. השתתפותה הפעילה של ההתיישבות במער-זות ההגנה על המדינה, לא זו בלבד שחסכה בכוחות-אדם, וקלה על הצבא להשתחרר למבצעים יומיים וסייעה בפת-רון הבעיה הכלכלית החמורה, אלא אף העלתה את רוח העמידה של החיילים, שגדקו באורח העמידה של המת-יישבים. נתברר, למעלה מכל ספק, כי לעתים קרובות הצלי-חו כוחותינו להחזיק ביישובי-חזית אפילו אם ישבו במקר-מות בלתי נוחים להגנה, בעוד שמשלטי-שדה רגילים נעו-בי לא אחת. למרות שתנאיהם הגנתיים היו טובים יותר, כנראה שאין דומה ההגנה על נקודת יישוב להגנה על "משלט-סחם". אסטרטגית "הכיתור המוקדם" מתוך ראייה הגולה, על-ידי הקמת נקודות-יישוב סביב מרכזים ערביים קבעה לא במעט את גורלם, אם פחות או יותר, אין ספק שמרכזים ערביים חיוניים כגון סבריה, וואה עכו, בית-שאן, נצרת ועוד, שהיו מוקפים יישובים עבריים, הקלה על כוחותינו את כיי-בושם, ואילו אותם מרכזים ערביים שלא היו מכותרים על-ידי יישובים עבריים, המלחמה עליהם קשתה בליחור, או שכיבושם נדחה לשעה רחוקה ופחות יותר. נקל לשער מה היה גורלה של ירושלים העתיקה. אילי הספיטה התנועה הציונית לצופף את ההתיישבות החלוצית מסביב לעיר.

● אסטרטגית המלחמה הנבונה של ה"הגנה" וצה"ל, — אף שלא היתה נקיה משגיאות, ביניהן מטרות ביותר — שימשה ללא ספק, גורם כביר בהשגת הנצחון. היא נקטה בדרך של התגוננות, (לאו דוקא סבילה), כל עוד הבריטים שלטו בארץ, ועל-ידי כך הגיחה להם לצאת במועד שנקבע, מבלי לתת תואנה לדחות את הפניו, או לבטלם, הזמן נוצל, פחות או יותר, לרכישת ציוד חיוני ולגיוס, וכן לארגון ולאמון כוחות-הגבורה. היא הודרזה לנצל, אם כי לא במלוא ההיקף הדרוש והאפשרי, את פינוי הארץ על-ידי כוחות ממשלת המנדט, על-מנת לרכז כבשתיים נוספים, להרחיק את הסכנה מעורקי התחבורה הראשיים שלנו, ולערוך את כוחותינו לקראת הכוחות הפולשים. עם שעת הכושר הרא-שונה עברו כוחותינו מהתגוננות פעילה למערכת חיקוף רבתי. ההימנעות מפניוים מבהלים (פרט לנקודות מצטות), העמידה בפני הפתוח שבאסטרטגית "קיצור-קיום", הצילה לנו, למעשה, את כל הגנב, הגליל המערבי ורוב הגליל העליון. כל המהלכים האסטרטגיים הללו היוו את המסגרת העקרונית הרחבה, ששימשה יסוד למהלכים הטקטיים. אכן, נכון, כי לא נעדרו גם שגיאות, הן בהנהלת המלחמה והן בביצועם של אי-אלה מבצעים. אולם השיגה העיקרי לא היה כל-כך בעצם המבצעים שנשללו כשם שבהספקת המב-צעים כטרם-יעת, או במבצעים אלה הוחל בהם כלל. דבר זה נכון לגבי כל שלבי המלחמה, ובעיקר לגבי השלב האח-רון, כשהאפשרות לחסל את צבאות-האויב, ליכוד בארץ-ישראל השלמה ועם זאת להשיג שלום ברי-קייא, תחת שבי-תנשק, היו בגדר השגנו המעשית של צה"ל.